

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KATHOLIKUS KEPES HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON TIZENHAT OLDAL TERJEDELEMBEN.

Előfizetési ára a magyar birodalom-ban és Ausztriában **Szerkeszti BUDAY ALADÁR.** A német birodalom államaiba egész évre 5 kor.
Egy évre 4 kor. félévre 2 kor. negyedévre 1 kor. **A PÁZMÁNEUM** irodalmi vállalat kiadása = Európa egyéb államaiba és Amerikába egész évre .... 7 kor.
Egyes szám ára 8 fill, vidéken 10 fillér. **BUDAPESTEN, VIII., Mária-utca 11.** Hirdetések alka szerinti árban.

Október 31 nap	Római naptár	Róm. evang.	Gör. kath. naptár	Gör. kath. evangelium	Nap		Nap hossza	C	Hold		Hold- vált.
					kél	nyug.			kél	nyug.	
30 Vasárnap	Rod. Alfonz	Máté	17 Ozeás	Lukács	6 26	4 28	10 2		9 27	11 44	
31 Hétfő	Farkas pk.	(IX. 18--26.)	18 Lukács ev.	(16 r. 83. sz.)	28	26	9 58		10 31	d. u.	
Nov. 1. Kedd	Mindszent ün.		19 Joel pr.		29	25	56		11 41	1 2	
2 Szerda	Halottak napja	Midőn	20 Artemius	A	30	24	54		d. e.	1 47	
3 Csütörtök	Malachiás ér.	Jézus a	21 Hiláron	dusgazdag	32	22	50		0 55	2 21	
4 Péntek	Bor. Károly	sereghez	22 Aberzz	és a	33	21	48		2 9	2 54	
5 Szombat	Imre herczeg	szólott.	23 Jakab ap.	Lázár.	35	20	45		3 26	3 26	

Szives tudomásul.

A Pázmáneum irodalmi vállalat szerkesztősége és kiadóhivatala most november elsején a

Főherezeg Sándor-utca 36. szám alá

költözködött.

Lapunkra vonatkozó minden postai küldésnél, levélnél, utalványnál sziveskedjenek olvasóink ezentul ezt a címet használni. De megjegyezzük, hogy ha egyszerűen csak annyit irnak: „Budapest VIII.“ akkor is pontosan kézbesít a posta mindent.

„Páduai Szent Antal nagy képes naptára“, melyet minden előfizetőnk mint ingyen-mellékletet megkap, már annyira készen van, hogy csak a könyvkötőmunka van hátra. Megjegyezzük azonban, hogy előfizetési feltételeink szerint csak azon olvasó várhatja el a naptárt, kinek előfizetése ez évre egészen rendben van.

Gróf Zichy János beszédje,

melylyel a kath. nagygyűlést megnyitotta.

Örömmel üdvözlöm az ötödik katolikus nagygyűlésre egybesereglett magyar katolikusokat a szeplőtelen fogantatás kihirdetésének ötvenedik évfordulója alkalmából, midőn gyermeki szeretetük virágait garmadába rakva, elhosszabb a szűz oltára elé, leteszik a zsámolyára. A bájos virágok illata, szeretetünk melegsége mint a tömjén füst felhatol oda, a honnét bizonyára e pillanatban különös szeretettel tekint le reánk Magyarország patrónája.

A katolikus vallás költészete kétségtelenül a Mária tiszteletben nyeri legbájosabb kifejezését akkor, midőn az üdvözítő anyjában a legtisztább nőt, e nőben a királynét és a királynéban az anyát tiszteljük. Minden poézis, mit az emberi szív magában felölelni képes, megtestesült és ugyszólván költeménynyé válik e három szóban: nő, királyné anya. Azon szeretet, mely mindent odaadott, mindent elszenvedett, mindent feláldozott, mindenről lemondott szeretetből, és azon hatalmat, melynek nagy

sága abban állott, hogy viszont a legnagyobb szeretetet, az Üdvözítő szeretét az emberiség iránt hozta létre, ugyszólván akkor, a midőn életet adott az Üdvözítőnek s forrásává lett magának az üdvösségnek. Hatalomtól és szeretettől telített női szív, mely az üdvösség lehetőségének ajtait megnyitottad, Mária te neved!

Szeretném, ha most tavasz volna és összehordhatnám a bimbót fakasztó május összes virágjait, a tavasz minden báját, a felkelő nap sugarait, az ég kék színét, a madarak dalát, a nyári estén tündöklő csillagok fényét, a harmateseppek ragyogását; mindent, mindent, a mit eszményi szépnék és tisztának képzelünk: és ebből a sok szépségből, fényből, illatból, bájból, ragyogásból oltárt szeretnék emelni neked, szűz Anya, mely előtt leborulva minden katolikus magyar hódolatát fejezné ki Neked, — a legszeretőbb, a leghatalmasabb, a legtisztább anyának.

Mai számunk 20 oldal.

Mária kultuszának jegyében kezdjük meg idei működésünket, legyen munkásságunk, törekvésünk neki szentelve, lelkesítsen ő, adjon ő nekünk türelmet, szeretetet, bölcseséget és erőt.

Az évenként visszatérő katolikus nagygyűlések egy-egy határkövet jeleznek, melyek haladást jelentenek az összetartásban és a buzgalom fokozásában.

Nekem — nem tagadom — tisztelt Nagygyűlés, egyik lelkesítő, vezérgondolatom a magyar katolikusokat társadalmi tekintetben egyesíteni.

Hazánkban, hol fájdalom, minden elválasztja a katolikusokat, legyen végre egy pont, ahol találkozhatunk. Nem lévén autonómiánk, képezzen legalább ezen kongresszus egy szentélyt, ahol évenként összejöhettek és megérthetik egymást azok, kiket a szeretet vallása egyesít. Tegyük ez alkalommal félre minden társadalmi és politikai különbséget, melyek a mindennapi élet összhangját zavarják, ne nézzük a köztünk létező különbségeket, hanem *keressük mindenáron az összekötő kapcsolatokat*. Ha megtaláltuk ezeket az érintkező pontokat itt, ha bizalommal leszünk egymás iránt itt, nem fogunk már oly egymástól eltérő ellentétes álláspontot elfoglalni egymással szemben a mindennapi élet mezején, akkor mindenütt — kezdetben haik, később hangos — visszhangra fogunk találni elvtársaink között és ki fog önkéntlenül fejlődni köztünk egy neme a rokonérzetnek, mely végre önkéntelenül egyesülésbe és összetartozásba megy át. Ide kell törekednünk és aki nem törekszik ide, az nézetem szerint nem a katolicizmus erejének fokozását és nem erkölcsi hatalma befolyásának biztosítását tűzte ki cél gyanánt.

Ezt az erőt és hatalmi befolyást csak társadalmi értelemben fogom fel, mert a társadalom képezi az állam tartalmát és alapját, és ha egyszer együtt van társadalmilag a katolicizmus, jótékony befolyása az állami életre önmagától, természetesen következik. Maradjunk tehát együtt legalább mi, akik itt összejöttek és képezzünk egy magot, mely fejlődési képességgel bír.

Né méltóztassanak félreérteni, nem politikai akcióról van itt szó, hanem egy állandó jellegű társadalmi szervezkedésről, mely az országban lévő katolikus körök, egyesületek és intézmények révén, ezen évenként megismétlődő katolikus kongresszusban jutna kifejezésre.

Azt szeretném, hogy ez a kongresszus ne csak bizonyos körökből és árnyalatokból toborozza tagjait, hanem hogy felölelje lassankint mindazokat, kik érzékkel bírnak a katolikus társadalmi szervezkedés iránt s annak értékét az állami érdek szempontjából is fel bírják fogni.

A magyar katolicizmus mint történelmi alapon fejlődött állami és társadalmi tényező tényleg nem játsza azt a szerepet, melyet neki multjánál, erkölcsi értékénél, sulyánál fogva játszania kellene. Nálunk a katolicizmus egy sajátságos életet él, nagy idők nyomát, fényt, ragyogást hord magán, de tényleg nem tud behatolni a mindennapi életbe, mert maga sem lélegzik szabályosan, ereiben nem kering megfelelően a vér. Ha autonómiánk volna, ugy bizonyára élénkebb élet keletkeznék e testben, de miután autonómiánk nincsen és ha a jelek nem csalnak, egyhamar nem is lesz, más által és másban kell keresnünk a táplálékot és éltető erőt számára és ez nem lehet más, mert nincsen egyelőre más, mint ezen nagygyűlések, melyeknek nem lehet csak az a céljuk, hogy megmutassák, van még élet a kato-

licizmusban, hanem hivatásuk a katolikus társadalmi élet termékeny kifejlődésének tért nyitni, úgy, hogy végre megszűnjék a magyar katolicizmus egy félig megkövesedett mumia lenni, hanem legyen ismét tényező, mely befolyását érvényesíti az egész társadalmi és az egész állami élethez.

Valamint a jó papnak nemcsak az a hivatása, hogy elmélkedjék és imádkozzék, hanem érvényesítse a vallott és hirdetett elveket, épügy kell, hogy a magyar katolicizmus is felébredjen dermesztő álmájából, és fejtse ki üdvös működést, szociális, gazdasági és művelődési téren, méltóan nagy multjához és ahhoz az erkölcsi tőkéhez, melyet évszázadokon át annyi hazafisággal és szorgalommal gyűjtött.

Csak úgy van értéke az egyháznak az állam szempontjából is, amíg az állam jól felfogott erkölcsi érdekeit is előmozdítja, amint bármely oknál fogva visszavonulnak a hívők a tétlenség sánczai mögé, vagy nem érvényesítik erkölcsi értéküket és erejüket az összesség érdekében is, önmaguk közösítik ki magukat a tényezők sorából, és kell, hogy beletnyugodjanak abba, hogy az állam által legfeljebb csak türt helyzetbe szoríttassanak.

Már pedig az egyháznak élni kell az államban, mert a katolicizmusnak államfőntartó hivatása is van. Az egyháznak ez oknál fogva tekintélyesnek és erősnek kell lennie, ez pedig csak akkor lesz, ha a hívők összessége — és erre fektetem a főszó — magára tudja öltetni a tekintélynek azt a köntösét és el tudja sajátítani összetartás által az erőnek azt a fokát, melynél fogva valóban tényezővé válhatik.

Ez az, amit én egyesülés és szervezkedés alatt értek társadalmi téren: ez az, amiért dolgoztam lelkesedéssel azért, mert meggyőződésem, hogyha a katolikusoknak társadalmi és pártpolitikai különbség nélkül való egyesítése és egyesülése mielőbb be nem következik, legrövidebb idő alatt teljesen kihal az életképesség a katolicizmus szervezetéből Magyarországon. Aki tehát megakasztja ezt a társadalmi egyesülést és szervezkedést, magát a katolicizmus erőforrását temeti be. Ez az én meggyőződésem.

Az egyesülés nagy munkájához pedig erőt gyűjteni, nézetem szerint csak egy forrásból lehet és ez a forrás a szeretet. Becsüljük meg egymást, tiszteljük egymásnak szándékait és ha a mindennapi élet el is választ, mint a hogy mindég el fog választani, mert hiszen ezt az élet természetete hozza magával, — itt egyesüljünk mindig ujra, mindig uj, mindig több szeretettel.

Legyen ez a szeretet nagyobb és hatalmasabb, mint az, ami elválaszt és akkor a katolicizmus érdekeiben végre mégis találkozni fogunk. És ha ez így lesz, elértük a kitűzött célt, mert együtt leszünk mindenkor, amikor az egyház érdekei megkövetelik, amikor vallásunkért és egyházunkért munkálkodni, harcolni vagy szenvedni kell.

Ilyen elhatározásra nem lehet nagyobb és alkalmasabb pillanat, mint a mai, amidőn mindnyájunk szívében a megtestesült szeretetnek, a Szűz Anyának képe él, mikor mindnyájan a hála virágaiból koszorut fonunk e szent kép köré, meggyújtjuk körülötte a mi szeretetünk fáklyáit és ő, a Patróna, ki ezer év óta védi e hazát, bizonyára anyai szívének egész melegét kegyelem alakjában árasztja le most reánk.

Egyesüljön az ő kegyelme a mi kölcsönös szeretetünkkel és ebből a szent frigyből születik meg végre a magyar katolikusok összetartása.

A népmentő szövetkezetek.

(Zichy Aladár gróf beszéde a kath. nagygyűlésen.)

Minden szövetkezésnek első és közvetlen célja gazdasági, azaz az anyagi jólét előmozdítása, legyen az akár hitel, akár értékesítő vagy fogyasztási szövetkezet, vagy ezek válfajainak egyike.

Ha csak ezen közvetlen célját tudná is a szövetkezés elérni, mégis jogosan tárgyalnánk azt a katolikus nagygyűlésen, mert hisz nem vonja senki kétségbe, mily szoros összefüggés van az anyagi jólét és a családi élet, a rendezett vagyoni állapot és a polgári kötelességek teljesítése közt, amely két irányu kötelek teljesítése lelki életünk harmóniájának előfeltétele. És azon a helyen, ahol a jótékony-ságot hirdetik, ott helyet követelhet magának a szövetkezet kérdése is, mert a helyes szövetkezés, ha elsősorban az önségélyen alapul is, feltételezi, hogy az egyesek egyuttal a társultak érdekét előmozdítja és okvetlenül kizárja azoknak károsulását.

Tehát a szövetkezés iskolája a helyes erőgyűjtésnek, úgy hogy az más kárára, más rovására ne történjék. A gyengébbek anyagi gyarapodásának legsikeresebb támasza a szövetkezés, de csak akkor és úgy, ha azt a felebaráti szeretet szelleme hatja át, az önzés fékezésére. Nem kíván hősies önfeláldozást a szövetkezés, csak az ügy iránti tökéletes hűséget. A társadalom erősségét az egyesek ereje képezi és viszont az egyeseknek nyomora, terhe a köznek. Aztán semmi sincs oly szoros kapcsolatban az anyagi jóléttel, mint az egyéni függetlenség. Különösen a kis embernél. Jómódu, rendezett viszonyok közt élő kisbirtokosnál nem lehet senki függetlenebb és a mai állományban, annak helyes értelemben vett teljes egyéni szabadsággal kellene bírnia.

Gazdáink és kisiparosaink a helyesen vezetett szövetkezet útján ugyszólván egy kereskedelmi önképzésen, iskolán mennek át, melytől remélhetjük, hogy a mi jó magyar népünk a kereskedelmi kiskorusból ki fog lépni. Mert valljuk meg, hogy a művelt Nyugattal szemben e tekintetben messze el vagyunk maradva. Miért nem volna az lehetséges, hogy úgy, amint a mi kisgazdáink a nehéz küzdelmes időközön keresztül, legtöbbször egyszerű megfigyelés útján elsajátították, ellesték a nagybirtokosoknál behozott minden irányu gazdálkodási haladást, hogy ép így önmagukat művelve, abból az előbb jelzett kereskedelmi kiskorusból kivetkőzhessenek.

Nem kell minden gazdából egyuttal kereskedőt képezni, de az ország érdeke hozza magával, hogy saját vérünk fiait érzéket kapjanak a kereskedelem iránt és magukból alakítsanak egy kereskedelmi osztályt, mely ma hiányzik.

De nem minden szövetkezés azon nemesebb értelemben vett szövetkezet, melytől a népnek mentő hatását lehet várni, mert ezen hatás nem a formában egyedül, de inkább a szellemben rejlik, melyben azt vezetni kell. A letéteményese a helyes szövetkezeti szellemnek a saját hatáskörében csodákat művelhet, apostol lehet.

A kisiparos, ha kénytelen portékáját áron alul is adni szorultságból, társának is kárt okoz, mert az ő iparágának munkája értékben lejjebb száll. Tehát ugyszólván a szövetkezés helyes kiegyenlítő lehet az értékek tulságos esése, de felemelése ellen is. Azonban mindezeknél még egy értékesebb hatása

is lehet a szövetkezeteknek és ez az összetartás által elérhető összhang a társas életben. Tapasztalatból tudjuk, hogy ott, hol a szövetkezet ideálisan a kívánalmaknak megfelelőleg van vezetve, egyéb téren is összetartás és összeműködés van. A nép megtanulja egymást ismerni, megismeri igaz jóakóróját, a jogos vezérét az ügyeiben.

Sokat lehet tehát a szövetkezetek útján közvetlenül és közvetve elérni. Kinek szive a néppel érez, tehát fogjon hozzá, legyen uttoró otthonában s meg fogja látni, hogy ha a szövetkezés igaz, helyes alapon, becsületességgel, tökéletes hűséggel és kitartó szorgalommal lesz vezetve, annak áldásai be fognak következni.

Végezetül engedjék meg nekem, hogy néhány szóval a főmagasságu püspöki karhoz forduljak. Mint a szövetkezeti ügy szerény munkása jól tudom, mennyit tettek főpapjaink a szövetkezeti ügy érdekében, úgy anyagi áldozatokkal, mint a szellemi téren utbaigazításaikkal, irányításukkal. Nagyon kérem, hogy a főmagasságu püspöki kart főleg ez utóbbi irányban ne vonja meg támogatását ügyünk-től. Meg kell értenie a lelkészkedő papságnak, hogy a lelkiek terén is akkor érnek el legnagyobb sikert, ha hiveinek minden téren igazi jó pásztoraik, vezetői lesznek.

POLITIKAI VILÁG.

Rendelet a sztrájkokról.

Tisza István miniszterelnök a sztrájk-mozgalmak dolgában helyes rendeletet küldött szét az ország törvényhatóságainak.

A rendelet szerint a káros sztrájkmozgalmak orvoslását nem a tömeges munkamegszűntetés tilalmában, vagy megtorlásában kell keresni. Az ipar-törvény csak az összebeszélést tiltja, de nem a tömeges munkamegszűntetést. Nem alkalmazható az ipari munka viszonyaira az a törvény sem, mely szigorú megtorlással sújtja a szerződött munkásoknak a szerződés teljesítésétől való vonakodását, vagy arra való csábításukat. A szerződéssel elvállalt munkát teljesíteni kell. Az oly munka megtagadása, melyre elszegődött, vagy melyet szerződéssel elvállalt az illető, nem sztrájk, de szerződésszegés. De azért a munkábaálláskor a munkást a munka föltételeinek megállapítására irányuló törekvéseiben nem szabad megzsidbasztani. Az állam és a hatóság tiltó és büntető jogköre csak arra terjedhet, hogy meggátolja vagy megtorolja a munkába állni vonakodó munkások minden oly ténykedéseit, a melyek akár a munkaadó, akár a dolgozni kívánó munkások személyi és vagyonbiztonsága ellen irányulnak, akár pedig szabad elhatározásukban kívánnák őket korlátozni.

A sztrájkok nagy része ilyen jelenségekkel van egybekötve, miért is elsősorban az a feladat hárul egy a közhatóságokra, mint az érdekelt társadalmi körökre, hogy földerítsék és megtorolják e tiltott eseményeket. Elvárja a miniszter, hogy minden helyi hatóság, ha kell, a legszigorubb eszközökkel is, fenntartsa a teljes személyi és vagyoni biztosságot, megvédjen mindenkit bárminő erőszakkal szemben, megtorolja a törvénytelen cselekedeteket és törvényes jogánál fogva eltávolítsa azokat, a kik a munkásokat ilyen törvénytelen cselekedetre csábítják. Ha a hatóság teljesíti e kötelességét és ebben a társadalom részéről kellő támogatásra talál, úgy egy csa-

pással vége lesz az izgató elemek ama varázshatalmának, mely a munkások tömegét, gyakran jobb belátásuk ellenére céltalan küzdelmekbe sodorja. De magát a munkást ama jogától, hogy a munkába álláskor érdekét saját belátása szerint határozza el, megfosztani szabad államban nem lehet. A kormány rajta lesz, hogy az erre irányuló intézkedések egész sorozatával rakja le a jobb jövő biztos alapjait és e téren bizalommal számít a törvényhatóságok és az egész magyar társadalom hathatós támogatására.

Választási mozgalom.

Gyergyószentmiklóson Lázár János főszozolgabíró, kormányparti jelölttel szemben az Ugron-pártiak Csajágit, vagy báró Menszдорfot akarják felléptetni. Ezért Budapesten egy nagyobb küldöttség is járt Ugronéknál. A Bánffy-pártiak Puky Gyulát, Debreczen volt főispánját kívánják leginkább Bánffy-programmal felléptetni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

T. honatyáink még nem fogytak ki a szóból. Abból a szóból, melyet az olasz kereskedelmi szerződés megvitására pazarolnak. A mult péntek az ellenzék napja volt. Beszélt Sággy Gyula, Zboray Miklós és Kovács Pál, — mindannyian a törvényjavaslat ellen. De nemcsak a szerződést kifogásolták, hanem a kormánynak azt a törvénysértését is, hogy egy rendelettel életbe léptette a szerződést, mielőtt azt az országgyűlés letárgyalta és elfogadta volna.

Szombaton az Eötvös Károly beszédje keltett némi érdeklődést. A vén „kőrösi róka“ ugyancsak kifigurázta a kormányt. Minden szava metsző guny volt s erős, magyaros szókimondással mondta meg a maga véleményét Tisza eljárásáról. Ő abban látja a törvénysértéseket, hogy a kormány meg akarja szüntetni azt az írott biztosítékot, mely az önálló vámterület jogi állapotáról szól.

Az ellenzéknek nagyon tetszett ez a beszéd. Nem is igen hallgatta valaki Hieronymi kereskedelmi minisztert, a ki mindjárt Eötvös után szólásra emelkedett. Hieronymi szerint nem a 450 ezer méter-mázsa bor vitte a kormányt a szerződés megkötésére, hanem az, hogy Olaszországgal meg ne szakadjon gazdasági viszonyunk.

A miniszter nem átalotta beszéde végén azt mondani, hogy az önálló vámterületet az ország érdekei ellen valónak tudja. Persze Ausztriára gondolt.

Az ülés végén Szüllő Géza intézkedést kért Korod község érdekében, melynek népét az áradó Mura folyó elöntötte. A földmívelésügyi miniszter megígérte, hogy segíteni fog.

A kormánypárt hallgat.

De még mennyire hallgat! Egymásután beszél a sok ellenzéki szónok és mind megvádolja a kormányt, mégsem akad Tiszáék táborából elegendő harcos, a ki szembeszállna a vagdalkozó balpártiakkal.

A hétfői ülésen egész sor függetlenségi és pártonkivüli követ beszélt, a kormánypárt pedig csak hallgatott, mint az olyan ember, a ki büneinek tudatában van. Hallottuk Babó Mihályt, Barta Ferenczet és Nessi Pált, kik mind az önálló vámterületet védelmezték.

A negyedik felszólaló Lendl Adolf volt, a ki tudományos alapon bizonyította be, hogy az olaszok milyen fölismerhetően és mégis milyen veszedelmes

módon vezették félre a magyar kormány megbizottait. Ezek a magyar megbizottak nem sokat értettek a dologhoz s így az olaszok olyan engedményeket kaptak, a melyek Lendl szerint a halálos mérgeg biztosságával fogják tönkre tennt a magyar fajborok hitelét, hogy a világpiaczkon a magyar fajborok helyébe léphessen az olasz bor.

És erre a leleplezésre a kormánypárt megint csak hallgatott.

Lankad a buzgalom.

Kedden már meglátszott az ellenzéken, hogy lankad a buzgalma. A folyosón olyan hírek keringtek, hogy a nagy garral megindított vitának hamarosan végét szakítják.

Hát iszen ha csak komédiát játszottak, akkor csakugyan elég volt a komédiából.

E napon a vitát Olay Lajos kezdte, ki hevesen támadta a kormányt, különösen azért, hogy a házszabályszigorítással a szólásszabadságot korlátozni akarja. Utána Kossuth Ferencz, a függetlenségi párt elnöke mondott rövid beszédet, amelyben felelősségre vonta a kormányt a törvénysértésért. Azt bizonyította, hogy a kormány Olaszországgal a végleges szerződést is megkötötte, épen azért követelte, hogy a végleges szerződés szövegét terjessze a Ház elé s erre vonatkozólag határozati javaslatot is nyújtott be. Tisza István gróf kormányelnök azonnal válaszolt a beszédre. A szerződés szövegének bemutatását természetesen megtagadta. Szünet után Papp Zoltán és Visontai Soma szólaltak fel a javaslat ellen.

A javaslatot megszavazták.

A szerdai napnak ez volt a nevezetessége.

A szavazás előtt egypár ellenzéki ember kiadta mérgét a kormány ellen, azután következtek a záróbeszédok.

A záróbeszédok jogával csak Krasznay Ferencz meg Kossuth Ferencz élt. Ezután megtörtént a szavazás. A törvényjavaslatot 129-en elfogadták, 52-en elleneztek, így a kormánynak 77 szónyi többsége volt.

Mindjárt ezután megkezdődött a törvényjavaslat részletes tárgyalása, majd az elnök bejelentette, hogy Tisza István gróf házszabálymódosító indítványának megokolásáról ezen a héten nem tesz javaslatot.

Egy kis kóstoló.

Csütörtökön váratlanul fölélenkült a részletes vita egy házszabálykérdés kapcsán. Az elnök a törvényjavaslat egyetlen szakaszát úgy bocsátotta tárgyalás alá, hogy annak csak az első bekezdését olvasta fel s aztán az egész szakaszt akarta szavazásra bocsátani. Hiába tiltakozott az egész ellenzék ez ellen és hiába vitatta, hogy a többi bekezdésekhez még lehet hozzászólni, az elnök ezt nem engedte meg. Ezzel mintha egy kis kóstolót akart volna nyújtani a megszigorított házszabályokból.

Csak hogy ám most talpra állt az ellenzék és nem engedett a parlamenti jogból. Maga Apponyi is tiltakozott e szokatlan eljárás ellen, mire Tisza és Perczel elnök meghátrált és engedett az ellenzék jogos követelésének.

Ekkor aztán a törvényjavaslatot részleteiben is letárgyalta és elfogadta a Ház.

Pénteken a Rábaszabályozásról szóló törvényjavaslat tárgyalása következett sorra. Egyszersmind napirendre tűzték a németországi kereskedelmi szerződés tárgyalását.

Halottak napjára.

Bágyadt, erőtlen fényvel süt le a nap az ős utolsó virágaira. A zugó szél megritkítja a sárguló lombokat s komoran nyargal végig a pusztaságos réteken. Van alkalmunk gondolkodni a pompa elmúlásán, de vigasztal mindnyájunkat az a tudat, hogy ez a természet rendje.

Szomoru a nagy természet, s abban minden élő lény. Ezen szomoru évszakba esik a keresztény egyháznak gyásznapja, mely eszünkbe juttatja az örök igazságot, hogy miként a természet pompája és díszei elmúlnak, éppen úgy elmúlik a mi földi életünk is, és itt hagyjuk a világ összes kincseit, testünket visszaadjuk a földnek, melyből készítettünk és az enyészet uralkodik azon a testen, melyet mi világegyetünkben oly gondosan ápoltunk. Vagyis mint az irás mondja: *«Porból lettél — s porrá leszel.»*

Elérkezik a szomoru ünnepnap estéje, a népsokaság viszi koszoruját a sírokra emlékül és aján-dékul annak, kit a sirhant takar, mert az emlékek élünk, és mi, élők, kegyelettel tartozunk szeretett halottaink iránt.

Valahányszor az év Mindenszentek napjára fordul, a visszaemlékezés borítja hófehér szárnyát a templomokban és a temetőekben és visszazáll azok emlékezete is hozzánk, kik távol egy jobb hazában vannak.

A sírokon kigyulnak a gyertyák, mintegy bevilágítván a halál éjjelébe. A kivilágított sirhantok mellett ott állnak a bus szülők, a fájdalomtól összetört özvegyek, az elhagyott árvák, a szerető testvérrokonok és jó emberek, kik könnyes szemekkel és összekulcsolt kezekkel tekintenek le a sirhantokra, mely szeretettjeiket fedi és mély sóhajtásban kitörve, szereznek könnyebbülést szíveiknek.

Sokan, kik az elmúlt évnek ezen szomoru estéjén bus szívvel keresték fel a sirhantot, mely szeretettjeiket fedi, most talán már szintén ott pihennek a hideg sir ölében. A dolgos férj ott hagyja családját a bus özvegyre.

Az apátlan, anyátlan árvák zokogása tölti be a temetőt és könyeiknek záporával áztatják a sirhantot, mely boldogságukat s mindenöket takarja. Az ifjak és hajdonok, kik az élet legszebb reményei között várták jövőjüknek boldogságát, most talán már reményükkel együtt a hideg sírnak lakói lettek. Így vagyunk mindnyájan; kik ma részvétellel keressük fel a temetőt és a sirhantokat, talán már a jövő Mindenszentek napján mi is ott nyugszunk, — ott lent, hol már nem fáj semmi.

Hagyjuk most már a gyász temetőt, tekintsük a templomot és az abban tartandó gyász ájtatosságát. Tömve van a templom a hívők nagy sokaságától, s ki-ki buzgó imát rebeg az egek Úrának, hogy elhunyt halottjaiknak adjon a Mindenható abból a boldogságot árasztó fényből, melynek világosságában nyugodjanak békességben az utolsó napig.

Akkor ugyanis az ég és föld megindul s eljövend az Ur itélni eleveket és holtakat és ki-ki megkapja érdemlett jutalmát avagy büntetését. Gyász pompa ez, a mi most a templomokban bentfoglaltatik a világon kimúlt hívőknek lelki boldogságukért való könyörgése, ezzel a szavakkal végzi be: „Requiescant in pace“. Mire a nép nagy sokasága buzgó szívből „Amen-t felel s ezzel a gyász istenitisztelel véget ér.

Halottak napján.

Láthatjuk tehát, hogy e földön való fáradsámaink és arcunk verejtékével összegyűjtött gazdagságunknak értékét itt hagyva, és az annyira gondosan ápolt testünket visszaadva az anyaföldnek, melyből készítettett; eltávozzunk mindnyájan e siralom-völgyből vagyis mint az ének mondja: „Ki ragyogni látod élted csillagát, halljad a természet hathatós szavát, a gyenge és erős, — a félénk és a hős meghal egyaránt . . . .

L. K.

A katolikus nagygyűlés.

Az ötödik orsz. kath. nagygyűlés ugyanoly méltósággal és ugyanoly gyönyörű sikerrel folytatódott, mint a hogyan azt a szép kezdetnél láttuk és reméltük. Lélekemelő befejezést nyert az ünnepnapok sorozata a vasárnapi Immaculata körmenetben, mikor is meglátta Budapest, hogy a magyar katholicizmus nem halt meg, csak aludott. De immár ébred és tettere vágyik . . .

A szombati III. nyilvános ülést szentmise előzte meg az egyetemi templomban. Innen az óriási közönség hatásos menetben vonult a Vigadóba, hogy meghallgassa a tanulságos, lelkesítő beszédeket. Először Dudek János tartott előadást a kath. tanügy állapotáról, majd Mihályfi Ákos következett, ki a kath. autonomia ügyéről tárgyalt.

A következő felolvasó Andor József volt, a jeles szépirodalmi író, a ki az erkölcstelen zsidó irodalom ellen kelt ki s a legélesebben ostromozta a rossz lapok

és rossz könyvek terjesztőit. Törvényt követelt, a melylyel utját lehet vágni a mótely terjedésének.

Zichy János gróf eztán berekesztette a nagy-érdekű gyűlést s az elmében és lélekben megtermékenyített katolikusok elszéledtek a fővárosban, hogy délután ismét folytathassák hitelveiknek ápolását.

A díszgyűlés.

A „Szeplőtelen Fogantatás“ dogma jubileumát díszgyűléssel ünnepeltük. Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök tartotta a megnyitó beszédet s ugyan-csak ő olvasta föl a pápa táviratát, melyben ő szentsége minden jót kívánt szerető gyermekeinek. Az ünnepi szónoklatot ezután Várossy Gyula püspök ajkairól áhitattal hallgatta végig a sokaság, beszélvén a Máriatiszteletről s lelkünkre kötvén, hogy bizzunk a Szűzanyában.

A Mária-kultuszról és a Mária-egyesületekről igen szép beszédeket mondtak még Zlinszky János és Alleram Gyula.

A növendékpapság énekével a szép díszülés véget ért.

Ker. munkások gyűlése.

Este tartották meg a keresztény szociális munkások első országos gyűlésüket Giesswein Sándor kanonok elnöke alatt. Az elnök arról beszélt, hogy manapság minden bajt a kereszténytelen szellemnek tulajdonítsunk. A gazdasági liberalizmus a durva önzést táplálja s az emberből gépet csinál. Innen a munkásosztály óriási följajdulása. A szociáldemokrácia nem gyógyítja meg a munkásbajokat, hanem igenis a szeretet és igazság hidját kell megépíteni, ezt pedig csak a kereszténységtől várhatjuk.

Szalánczy Andor gyári munkás szavai általános visszhangot keltettek. Ő rámutatott az ipari és mezőgazdasági munkások sanyaru helyzetére és a szociáldemokrácia rohamos terjedésére, mely ellen a keresztény társadalom csak úgy védekezhetik, ha a munkások igazságos harcát támogatja.

E lelkes beszéd után megalakult a keresztény szociális egyesületek szövetsége, mely most már egyesült erővel és több sikerre való kilátással fog a ker. szociális eszmékért sikra szállani. Hacsak felerészben teljesednek ebbeli reményeink, úgy az idei nagygyűlés eredményével meg lehetünk elégedve.

*

Vasárnap délelőtt volt az utolsó nyilvános ülés. Demeczky Mihály iskolaigazgató az ifjúság erkölcsi neveléséről értekezett s visszautasította azt a törekvést, mely a vallásoktatást ki akarja zárni az iskolából.

Giesswein Sándor arról a káros hatásról beszélt, melyet a szociáldemokrácia fejt ki a magyar népre. A tanulságos előadást közölni fogjuk a Magyar Néplap olvasóival.

Utoljára maradt Zichy Nándor gróf. Ezt a leg-
lelkesebb katolikus főurat nagy örömmel fogadták az emelvényen. Ő maga is örömet fejezte ki, hogy a katolikusok társadalmi szervezkedése erősödik, de ezzel be nem éri. *A keresztény hitelveket szerinte bele kell vinni a politikába.* Eredményt csak akkor várhatunk, ha a kath. közvélemény bejut a törvény hozásba.

Zichy gróf rövid, de gyújtó beszédét percekig megéljeneztek.

Az ülést Szmrecsányi Pál püspök szavai rekesztették be, ki köszönetet mondott a nagygyűlés

rendezőinek és minden egyes résztvevőjének, azután megáldotta a nagygyűlés tagjait.

Ezzel aztán körülbelül véget ért nagygyűlésünk. A nyilvános üléseken elhangzott beszédek bizonyára öntudatra keltették magyar hazánk katolikuságát és megmutatták nekünk azt az utat, melyen haladva, ismét elérhetjük a katolicizmus régi fénykorát.

A körmenet.

Szebb zárőnnepséget el sem képzelhetünk, mint a délutáni nagy körmenet, melyben mintegy 12 ezer hithű ember vett részt. Radnai Farkas püspök volt a vezetőjük.

A menet a belváros utcáin vonult végig s a főplébánia templomtól elindulva, a Szervita-térre tartott, hol díszített oszlopok között gyönyörű oltárt állítottak föl a Szeplőtelen Szűz szobrával. A menet utközben megnövekedve, a legpéldásabb rendben haladt, s a merre a gyertyavilágos, megható processzió elvonult, a legtöbb ablakot kivilágították. A rögtönzött oltár előtt meghajlottak a menet lo-bogói s a hogy a körmenet vezetői elhelyezkedtek, Radnai püspök elmondta a Lorettói litániát, a melyet Erzsébet főhercegnő az oltár baloldalán föl-állított zsámolyon térdelve hallgatott végig. A növendékpapság azután a néppel együtt énekelte a Boldogasszony Anyánk kezdetű egyházi dalt, majd az egész menet a Koronaherceg-utcán át vissza-tért a plébánia-templomba. Csaknem másfél óráig tartott a körmenet, a mely példás rendben folyt le.

A plébánia-templomban Majláth Gusztáv gróf püspök ünnepi beszédet mondott a nap jelentőségéről, majd hálaadó istentisztelet volt. A királyi hercegasszony a Te Deum végeztével a várpalotába hajtattott s lassankint aztán a nép is szerteszéledt, magával vivén a jónak, szépnek és üdvösnek csiráját, mely a nagygyűlés tanulságai gyanánt rakódott le lelkében.

Egy kis iparkodás kell csak mindnyájunk részéről, hogy a jó mag gyökeret verjen s terebélyes fává erősödjék. Tehát iparkodjunk!

A „Magyar Néplap“ olvasóihoz.

A mai kor a szervezkedés kora.

Mit értünk a szervezkedés alatt? Szervezkedés alatt azt értjük, ha a társadalmi rendnek egyenlő, vagy hasonló foglalkozású tagjai egyesülnek, tömörülnek, hogy a maguk gazdasági érdekeit együttesen, közös erővel megvédjék, a maguk politikai sulyát biztosítsák.

Számtalanszor olvashattuk már, hogy a nagygyárosok kartelt, ringet, trösztöt kötnek azért, hogy közös megállapodással megszabják a terményeik árát. Így pl. a cukorgyárosok kartelt kötnek, kimondják, hogy a répa métermázsáját egy koronáért veszik meg. Most már azok a gazdák, kik répatermeléssel foglalkoznak, hiába viszik akárhova eladás végett terményüket, többet nem kapnak érte. Kénytelenek eladni úgy, a hogy veszik. Ugyanakkor azonban a kész cukor árát is a gyárosok szabják meg, a fogyasztó közönség kénytelen a gyárosok által megszabott nagy árt fizetni, mert olcsóbban nem kap. Így van ez nálunk csaknem mindennel, mert a tőke hatalmas urainak eszköz is van és belátják, hogyha közös erővel dolgoznak, hasznuk még több lesz.

Nekünk, szegény embereknek is meg kell jönni az eszünknek, ha csak tökéletesen koldusbotra jutni nem akarunk. Szervezkedni, egyesületekbe tömörülni kell, mert mi szegény emberek csak akkor leszünk erősek, ha összetartunk, de akkor azután az fog történni, a mit mi akarunk.

A magyar földmives osztályt a liberálisizmus uralma a tönk szélére sodorta. Az aránytalanul súlyos és nehéz adóterhek, a börtelovagok rablóhadjárata, a zsidóság furfangja, a földművesek gyámságja és széthúzása a legnagyobb veszedelmet zuditották a földművesek nyaka közé. A kisbirtokos osztály, a magyar nemzet életfája, hervadozik, pusztul és helyét elfoglalja egy idegen jött-ment náció. Az állam nem törődik azzal, hogy a fajmagyar pusztul és idegen lesz ur e hazában, neki csak adóalany kell, meg katona. A nagy urak, a képviselők nem törődnek velünk, mert nem értik meg a népet, nem foglalkoznak a néppel, nem is hoznak népvédő, szociális törvényeket. A zsidóság, a mely a Galicziából beözönlő söpredékkel folyton szaporodik, örül a magyar anyagi romlásán, mert az elvérzett gazdák birtokait ő szedi össze. A szociáldemokrácia vezetői is csaknem mind zsidók és hűségesek székértelői a zsidó nagytőkének. Ezenfelül a keresztény népet egymás ellen hecczelik, hogy annál zavartalanabban halászhasanak a zavarosban.

Édes barátaim, ti magyarok vagytok. Ne legyetek hát tunyák, gyávák. Ha már mindenki elhagyott benneteket, legalább ti ne hagyjátok el önönmagatokat. Ne legyetek olyanok, mint a birka, hogy türelmesen, szó nélkül tűrtek, hogy kifosszanak benneteket. Fontoljátok meg és gondoljátok meg, hogy ha ti összetartotok, szervezkedtek, a ti akaratotok történik meg, hisz ti vagytok legtöbben e hazában! Szövetkezni, egyesülni, szervezkedni, tanulni és tanítani kell ma. A magyar katolikus földművelőknek, kisiparosoknak, mező és ipari, gyári munkásoknak egyesülni kell közös nagy harcra, a liberálisizmus fosztogatása és a zsidó-szociáldemokrácia betyárkodása ellen.

Az országban mindenfelé szervezkedik a nép. Keresztény munkásegységek, gazdakörök alakulnak, nyilvános népgyűlést tartanak mindenfelé. A „Magyar Néplap“ derék kath. népe nem maradhat el a nagy harcban. Ha mind összefogunk, erősek és bátrak leszünk, győzni fogunk. Célunk megteremtési a szabad, a független, a boldog keresztény Magyarországot. Hogy miképpen és mit kell cselekednünk, el fogom mondani a „Magyar Néplap“-ban, ha e lap olvasói érdeklődnek, és ha nem csak érdeklődnek, de férfiasan cselekedni is akarnak.

Szalánczy Andor gyárimunkás.

TÁRCZA.

Egy árva sirhalom.

Mitől e fényár itt a holtak honában?
Tán minden csillaga leszállott az égnek?
Nem, — az ember adóz kedves halottjának
S szeretet gyújtotta gyertyácskái égnek.

Óriás koszoru a sok fényes siron
S mindegyiknél ott áll hozzátartozója,
Hő imát rebege az elhunyt lelkéért
S egy-egy miatyánkkal kegyeletét rója.

A sok fényes sir közt csak egy sötét domb van
Koszoruja nincsen gyertya sem ég nála,
S ha megáll előtte egy-egy arra menő,
Tovább menve így szól: „Istenem de árva!“

Dülő keresztjére föl kuszott a bozót
S hogy el ne takarja, ki sem gondol róla
A behorpadt halom mélyre süppedt gödrén
Vadvirágot ápol a hervadó flóra.

Messze távol innen egy kis temetőben
Ott áll a közepén a Megváltó fája,
S a hívők, a kiknek már jeltelen sirjok
Oda sereglenek s imádkoznak nála.

Közöttük egy gyászos bubánatos özvegy
Rózsafüzért morzsol s merengve néz messze
Fényes temetőbe a sötét sirdombhoz
Hol testben nem lehet, oda száll a lelke. —

Ott fekszik a hü férj tőle elszakítva
Egyetlen fia is világba kivetve,
És ő mindenkitől magára hagyottan,
Ugy érzi, megszakad bubánatos szive!

Én édes jó anyám vigasztalódj, kérlek,
Reméljük, nem soká megsegit az Isten.
Aztán veled leszek, kárpótolni foglak,
A miért most küzdöm, ha célom elértem.

Árva sirunknál az én lelkem is ott van
S ha megsegit az ég; az sem lesz oly árva,
Koszoruja is lesz, tündöklök a fénytől
S mindenszentek napján ott térdelünk nála.

Sáray K. János.

A bányalég.

— Elbeszélés a küzdelem világából. —

III.

Malvin és kísérei végig mentek a város utcáin, míg len a villámos vasut egyik kereszteződéséhez értek. Itt egy kiöltözött ifju munkással találkoztak, ki úgy látszik, már várta Juliskát és annak bátyját. Az idegen bizalmasan fogott kezét Julissal, majd Miskát üdvözölte, miközben kíváncsi szemeket meresztett az előtte ismeretlen Malvinra.

— No végre a te szived is tüzet fogott! — mondá sértő kacagással s a leányra, azután pedig az ifjura nézett jelentős pillantással.

— Ne beszélj bolondokat, Károly! — hangzott a Miska rendreutasító szava, miközben elpirult. — A kisasszony csak azért tart mivélünk, mert még nem ismerős, aztán a gazdái távollétében nem töltheti szabad idejét otthon.

— De a mint látom, veled már ismerős lett, — felelt Konrád sokat mondó mosolylyal. — Hanem itt jön egy kocsis. Szálljunk föl, úgy is eleget vártam rátok a kisasszony miatt.

A társaság föl szállott a villámos kocsi.

— Rá se hederítsen a sok beszédre, — sugta Miska a leánynak. — Julis udvarlójának sohasem áll be a szája. Ám ha tullépi a határt, majd tudni fogom a módját, a mivel elcsitíthatom.

Malvin sokkal ártatlanabb és tapasztalatlanabb volt, semhogy a könnyelmű Károly szavait mérlegelni tudta volna. Szótlanul ült kíséroe oldalán s kitékintett a kocsis ablakán, nem törődve azzal, hogy Juliska minduntalan hangos kacagásra fakadt udvarlójá oldalán.

Hereró harcosok és családjuk.

Végre eljutottak az erdőhöz s ott mindnyájan kiszálltak. Juliska előre sietett gavallérja karján; őket követte Malvin és Miska.

— Mit tart ezekről? — Kérdé hirtelen Miska. — Tetszik-e a viselkedésük?

— Nem tudom, hogy mit feleljek? Azt hiszem, hogy ön nem viselkedne így a világ szemeláttára. — És ugyebár, maga sem követné a hugom példáját?

— Nem.

— Mindjárt gondoltam. De ugye csodálatos, hogy milyen rövid idő alatt oly jól megértjük egymást? Beszéljen el Malvin, egyet-mást eddigi életéből. Nincsenek szülei?

— Nincsenek; de még nem is ismertem őket.

Malvin ittegyyszerű nyíltszívűséggel s természetességével elmondta apró szenvedéseit és örömeit árvaházban töltött gyermekései idejéből s nem mulasztotta el a kedves apáczákról hálásan megemlékezni, kikhez legrégibb emlékei fűződtek.

Miska elmerülve hallgatta a leány élettörténetét, közbe közbe részvételi kérdésekkel unszolva tovább mesélésre. Örömet lelte az egyszerű, szerény beszélgetésben, mert ime megnyilatkozott előtte egy tiszta és ártatlan leány lelke, a minő eddigi az ő durva élet utján ismeretlen volt előtte.

— Malvin, a maga ifjusága nem volt vidám, — szólt Miska, midőn a leány elhallgatott. — Árvák és szegény gyermek!... Hanem az árvaházban, a mint említi is, a kedves testvérek pótolták az anyai szeretetet önnél. Bennünket, már mint engem és hugomat, keményebben megtréfált a sors. Én ismerem anyámat s úgy gondolok rá, mint szentre. Tizenkét éves voltam, Julis pedig négy, a mikor meghalt. Néhány hónap múlva atyánk mostohát hozott a házhoz, egy gonosz asszonyt. Ez a nő gyűlölt és kintzott minket. Én azonban akkor már erős legény voltam s tőlem félt. Előttem nem merte testvércém megütni. Atyám napközben nem volt odahaza. O is, mint jómagam, bányászattal kereste kenyerét. Egyszer aztán egy lezuhanó kőszikla agyonütötte.

— Oh, mily borzasztó ifjusága volt önnek! — szólt Malvin a részvét őszinte hangján.

— Atyám halála után, — folytatta az ifju bányász, — nem volt többé otthonom. Mostohánk néhány hét múlva mindent összepakolt hazuról s megszökött tőlünk. Így aztán a hatóság közbenjárására egy idegen család oltalmába jutottunk s közpénzen neveltek föl bennünket. Bányász lettem, bár úgy éreztem, hogy más téren kellett volna boldogulásomat keresnem.

— Hát nincs inyére az ön kenyérpályája? — kérdezte Malvin.

— Most már beletörődtem. De tudja, a bányászok között... hogy is mondjam? ... no igen, istentelen emberré váltam.

— Már megint ezt a csuf szót hallom! — mondá ijedezve a leány.

— Visszariad tőlem, ugyebár?

De sajnos, rám illik az istentelenség bélyege. De hallgassa meg, hogyan lettem ilyen emberré? — Életemben mindig nélkülöztem a szeretetet. Korán elhalt édes anyámon kívül csupán öreg tanítóm szeretett engem.

Azután katona lettem. Kötelességtudó voltam s nem türtem az igazságtalanságot. A goromba altiszteket följelentettem, a kik azért természetesen meggyűlölték. Ettől fogva nem volt egy nyugodt pillanatom. Egyik altisztem különösen megkintzott, úgy hogy egyszer aztán elkeseredésemben... megüöttem.

Fegyházba kerültem.

Multamnak ez az árnya elkisért a polgári életbe is: mint a bányász, sokszor szememre hányták, hogy be voltam zárva. És így folytonosan bűnhődöm kellett egy bűnömért, melyet az én helyemben binyára mindenki elkövetett volna. Hol van itt az igazság?

— Belátom, — szólt a leány, — hogy igazságtalanság volt a része.

— Örülök, hogy belátja. De hát akkor hogyan higgyek én az igazságban, ha mindhiába rázogatom a nehéz lánczokat, mikkel az igazságtalanság megvasalt engem?

— Ami igaztalan önnel történt, azt az embereknek tulajdonítsa, azért Istent nem szabad felelőssé tennie.

— Az ön Istene nem nézne el ilyen igazságtalanságot, ha csakugyan létezne Isten...

Erre a beszédre Malvin megdöbbsent s egész lelkét remegni érezte.

— Oh... kérem... ne beszéljen így! Lássá én nem vetem meg önt, csak szánalmat érzek, mert már sejtem, hogy miért lett hűtelen Istenhez. Az ön környezete, a melyben eddig élt, nem illett lelkéhez. A gonosz cimborák megrontották önt. De bármiként van is, még nem késő megtérnie.

— Nekem? — kérde fanyar nevetéssel az ifju.

— Igen, önnek. Én úgy látom, hogy meg fog javulni.

(Folytatása következik.)

A mente.

Nemes, nemzetes és vitélő Menteváry Ádám viczispán uram, több ezer tehermentes holdak törvényes és hites ura, híres vala az ő vadászatairól, de még inkább vadászkalandjairól, a miket itt és ott vidám társaságokban gyönyörűségeken kiszínezve szokott volt elmondani.

Egyszer, ugy ősz tájon a saját birtokán rendezett vadászatokat. A vadásztársaság — nők és férfiak vegyest — az ő házához voltak hivatalosak.

Az öreg János hajdu morgott, zsörtölődött, de csakhamar föl hagyott a morgással, mert egy vadonatu paszomántos mentét kapott a nagyságos urtól.

— Hát oszt, nagyságos ur, igazán az enyimez az a cifra mente? — kíváncsiskodott a János.

— Persze, hogy a magáé!

— Hát oszt mivel szógáltam én rá erre a szépséges mentére? Hát oszt ebbe fogok föl szógálni a vadász uraságoknak meg asszonyságoknak?

— Igen, igen, János, csak aztán tudja, ha én valamit beszélek, aztán magához fordulok: Ugy-e, János? — hát maga mondja rá: Igenis, nagyságos ur! Ha jól viseli kend magát, hát igazán kendé lesz a mente!

Megérkezett a vadászat napja. Vidám urak és hölgyek ültek a viczispán ur asztalánál, a hol az új mentében ott imponált a tányérokkal János. Evés-közben megindult a vadászkalandok elbeszélése. Ez is kitett magáért, meg amaz is, de senki ugy, mint a házigazda, a ki minden kaland után odaszólt:

— Ugy volt-e, János?

— Igenis, nagyságos ur, kezét csókolom!

És folytak a kalandok és folyott a bor. Az öreg ur annyira belelovagolt a kalandokba, hogy magával rántotta az egész társaságot. Különösen az asszonyok valóságos lélekzetüket elfojtva lesték, hallgatták a házigazda nagyszerű kalandjait.

Mikor a tokajira került a sor, a házigazda büszkén fölkiáltott:

— És mindez semmi ahhoz képes, a mit legutóljára tartogattam és most fogok önöknek elmondani!

Mindnyájan szájtátva figyeltek, mikor hozzákezdett a kalandok legnagyobbjához.

Beszél az öreg, beszél... Hallgatnak a vendégek, hallgatnak... A néma csöndben egyszer csak nagyot csördül egy csomó tányér. Odatekintenek mindnyájan, hát a János huszár a mentét kezdi lehuzogatni magáról.

Az elbeszélésben megzavart házigazda ráival bosszusan:

— Hát kend, vén számár, mit csinál?

— Nagyságos ur — tört ki Jánosból a méltatlankodás — már én amondó vagyok, hogy inkább visszaadom a mentét, mint hogy még erre is igent mondjak!

Képzeltető, hogy micsoda nagy nevetés támadt erre a népes társaságban.

A házigazda szörnyen elröstelte magát, hogy János ennyire a hazugságban hagyta s abban a minutában bizony kedve lett volna a becsületet szolgát agyon csapni. De aztán lassan mégis csak lelohadt a bosszúérzete, pár nappal később pedig már belátta, hogy Jánosnak volt igaza.

UJDONSÁGOK.

A király és hajtók. A király a ki mostanában Gödöllőn vadászik, pompás egészségnek örvend, egész héten sokat vadászott. A mult hétfőn a fáczánosban vadászgatott. Ő felségének kitűnő kedve volt s a vadásztársaság tagjaival több ízben elbeszélgetett. Egyszer csak megszólította az egyik hajtót.

— Hogy hivnak?

— *Király* András, felség! — válaszolt katonásan haptákba vágva magát.

— Voltál katona?

— Igen, felség.

— Hát téged, hogy hivnak? — kérdezte azután a mellette álló hajtót.

— *Kaiser* János, felség.

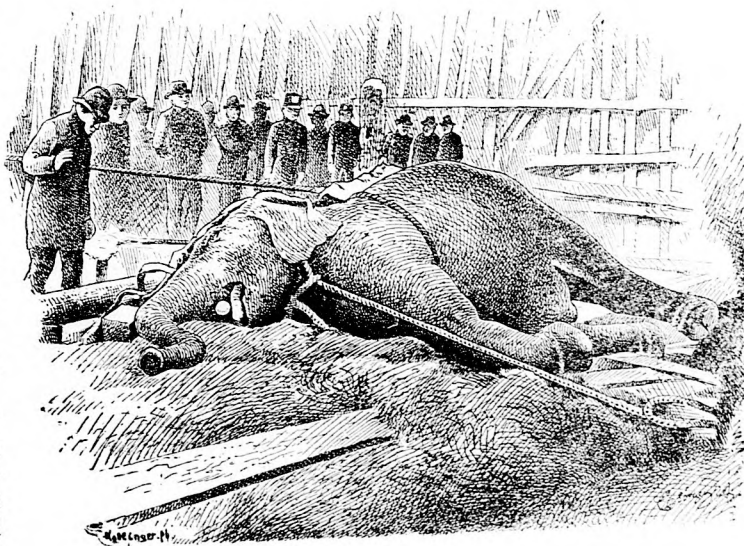
— No, — szólt aztán kiséretéhez, — még mondja valaki, hogy itt csak egy király vadászik.

Tudni kell ugyanis, hogy *Kaiser* német szó s annyit tesz, mint császár. A király tehát egy királylyal s egy császárral vadászott.

Egy püspöki uradalom parcellázása. Az eperjesi görög-katholikus püspöknek a Szepességben nagy birtoka van, mely áll 3000 hold szántóföldből és hegyi legelőből és 2000 hold erdőből. A püspök a birtokot eladni szándékozik és erre nézve a vallás- és közoktatási miniszter jóváhagyását kérte. Most tárgyalás folyik a püspök és a földmívelési kormány közt és valószínű, hogy a földmívelési miniszter megszerzi a birtokot és azt parcellákra feldarabolva, a *kisgazdáknak kedvező feltételek mellett fogja eladni*. Ez által is csökkenni fog a nagy kívándorlás.

Imádkozás az iskolában. Vidékről az az örvendetes hír érkezik, hogy Berzeviczy közoktatásügyi miniszter körrendeletet küldött az összes állami iskoláknak, a melyben elrendeli, hogy a tanulók a tanítás elején és végén imádkozzanak.

Megtérés a halálos ágyon. Németh Béla ügyvéd, a ki a pécsi egyházmegye papi rendjének kötelékébe tartozott, de abból egy szomorú esemény következtében kilépett, halálát közeledni érezvén, két tanu előtt bűnbánó

Az elefánt kivégzése.

nyilatkozatot az anyaszentegyházzal való kiengesztelésről. A nevezetes nyilatkozat szövege ez: „Alulírott halálos ágyamon az Egek Urával, a jószágos Istennel és a róm. kath. anyaszentegyházzal kiengesztelődtem, a végső szentségekben részesültem; botlásaimért ezennel az egész város színe előtt bocsánatot kérek; hogy az általam okozott botrányért eleget tegyek, ime, az itt jelenlevő tanuk előtt kijelentem, hogy szívem mélyéből sajnálom a kath. hittől való elszakadásomat és egyedüli óhajom, hogy az irgalmas Istennel kibékülve, a róm. kath. egyház ismét kebelébe fogadjon. Mindezeket teljes öntudattal jelentem ki most, hogy az élettől bucsuzom. Istenem! fogadd el tőlem ezt az utolsó töredelmes vallomásomat. Kezeidbe ajánlom lelkemet! Pécs, 1904. okt. 11. (esti 9 óra.) Németh Béla s. k. Mészáros Ferencz s. k., Herdleni Lajos s. k., mint tanuk.

Ugron Gábor megsebesítése. A székelyföldi Bethlenfalván Ugron Gábor ellen egy Zakariás Dömötör nevű munkás gyilkos merényletet követett el. Ugron kukoriczát rakatott be s ekkor Zakariás nem engedelmeskedett, sőt visszafelelt, mire Ugron haragra gerjedt és arculütötte. Zakariás fejét ragadott és megtámadta Ugront, agyon akarván ütni. Ugron balkarjával fogta fel a halálos ütést. Fejét megmentette, de *balkarja eltörött*. Zakariás erre puskaért szaladt és háromszor rálőtt Ugronra; de egyik lövés sem talált. Zakariást elfogták. Fegyházviselt ember; egyszer már emberölés miatt tizenkét évet ült. Ugron megsebesülése a főváros minden politikai és társadalmi körében megdöbbenést és részvétet keltett.

Gróf mint fuvaros. A biharmegyei kunpányi uradalom Platen-Syberg Mihály lengyel gróf tulajdona, aki abba gróf Stadniczky Lászlót, a lengyel menekültet, ültette be teljes hatalmu jószágigazgatónak, még azzal a joggal is felruházva barátját, hogy a birtokot eladhassa. A gróf aztán olyanformán élt ezzel a joggal, hogy a saját feleségének adta el a jószágot. Ebből aztán nagy pereskedés támadt, amely már egy év óta húzódik. Legujabban ismét vevője került a viszontagságos sorsu birtoknak, még pedig igen érdekes ember: Inger Szolimán, a szomáli alkirály. Inger Szolimán a sógorával 50.000 koronáért vásárolta meg a jószágot, a szerződést már meg is kötötték s a lengyel grófnak, Stadniczky Lászlónak most már végérvényesen ki kell hurcolkodnia a kastélyból, 10.000 korona végkielégítés fejében. A lengyel menekült azonban nincs a szerenese e forgandósága miatt nagyon elkeseredve, mert most kor azt kérdezték tőle, mit fog ezután csinálni, vállat vont és mosolyogva mondta: — Csak annyi baj legyen! Elköltözöm Magyarországra, veszek két lovat, meg egy szekeret és leszek fuvaros. Reggelre meg estére megszerzem magamnak a harangozó állást...

A gazemberek. Fényes László újságíró évekkal ezelőtt cikket írt a „gazemberekről és azok büntétsairól“ s ezek közé tartozott — Magyarországminiszterelnöke, Tisza István gróf is! A cikk azon alkalomból íródott, hogy a Magyar Ipar és kereskedelmi bank, melynek Tisza volt az elnöke, csufosan megbukott s magával rántott sok hiszékeny szegény embert a romlásba. Fényes megírta, hogy az elnökség és az igazgatóság bűnösek voltak a bank vezetésében s az ő tág lelkiismeretükön szárad annyi sok szegény polgár pénze. Ezért Fényes a héten törvény előtt állott. El is ítélték őt *három hónapi fogházra* és

300 korona pénzbírságra, a miért megrágalmazta Tiszát és társait. Ámde Fényes azt mondta, hogy ő nem rágalmaz, de bizonyítani tudja, a mit írt. Mindhiába! A bíróság *nem engedte neki a bizonyítékok előterjesztését*. Az ítélet mindenkit meglepett s fejszóvalva gondolt minden ember a bekötött szemű magyar igazságszolgáltatásra.

Port-arturi postagalamb. A bombázott, körülzárt Port-Arturból hirtűvő érkezett Európába, itt is igen közel hozzánk a bukovinai Novoszelicza osztrák helyiségbe. Dobrovolszki Ignác földesur birtokán postagalamb szállott le. A hirtűvő madár igen kimerült volt és egyik lábán ezüstgyűrűcskét viselt ezzel a vésszel: *Port-Artur 37*. A szárnya alatt kis pergamenthüvelyt találtak, amelyben selyempapíron titkos sürgöny volt. A titkos írást senki sem tudta megfejteni és így titok marad, miképen, milyen viszontagságokon keresztül került a galamb Bukovinába, hová szánták a titkos levelet és mi a tartalma.

Egy zsidó szerkesztő bűnügye. Fenyő (Fink) Sándor volt kormánypárti, majd pedig Kossuth Ferencz-párti újságszerkesztő 9 hónapi börtönbüntetését a tábla hat hónapra *leszállította*. Még megérjük azt, hogy a gyermekrontó erkölcstelen zsidó végkép megszabadul a büntetéstől. Ilyen világot élünk! Bezzeg az a szegény ember, a kit éhségkinja kenyérlopásra kényszerít, nem számíthat elnézésre.

A szociálisták titkos jövedelme. A szociáldemokráta szakegyesületek tudvalevőleg 30 fillér heti járulékot szednek a tagoktól, de csak 20 fillért nyugtáznak. Sok okosabb munkásnak föltűnt ez, de mivel tudta, hogy a pártvezér urakat kérdőre vonni veszélyes dolog, hát elhallgattak. Azonban a kőművesek szakegyületében egy fiatal munkás már nem tudván tovább szó nélkül eltűrni ezt a dolgot, szóvá tette az ügyet, egyik ülésen felelősségre vonván az egyesület vezetőségét a nem nyugtázott, de kérlelhetetlenül behajtott pénz hováfordítása végett. Nyilvános elszámolást követelt! Lett erre ribillió, újabb ülést hívtak egybe, amelyen megjelentek a vezér urak is. Bokányi ő fensége vezetése alatt, aki kijelentette, hogy a munkásoknak fizetniök kell, de a vezérkart felelősségre vonni fej- és jószágvesztés terhe mellett, nem szabad. Meghagyták az említett munkástársuknak, ha még egyszer beszélni mer, többé Budapesten munkát nem kap, mert bárhol munkába állana, munkaadóját bojkottálni fogják mindaddig, míg az őt el nem küldi. Hát bizony ez szigorú ítélet! És ki merne ez ellen szólani? Hogy ismer valaki rongyos 10 fillér miatt szót emelni? Pláne mikor ez a vezér urak megélhetését illetve nagyságos uraskodását veszélyezteti. De hát vegyük komolyan a dolgot és számoljunk. Heti 10 fillér elszámolatlan tagdíj minden tagnál évi 5 kor. 20 fillért tesz ki. A nemzetközi szociálisták szervezetének, — a vezérkar állítása szerint — 40.000 tagja van, ez tehát összesen 208.000 koronát tesz ki. Hát bizony, ha 10 fillérért nem érdemes szólani, de 208.000 koronáról már szabad, sőt kell is egy kicsit beszélgetni. Magyar munkások! Álljatok össze és vonjátok felelősségre a pártvezéri kamarillát, hová fordítja ezt a rengeteg összeget?

A becsapott tanyai gazda. A szegedi tanyákon most sok a borvigécz. A napokban az egyik be akart menni éjszakára a városba. Elkezd tehát tárgyalni a fuvarosemberrel, aki egyébként gazda volna. — Mennyiért visz

be a városba? — Tíz pengőn alul nem! — Elég lesz hat forint is. — Nyolcz. A fuvarosember nagyot sóhajtott, mikor utnak indulnak, de lassankint beszédbe elegyednek s éjfélre itt a város. Egy fényes kávéház előtt azt mondja a vigécz: — Föl tudja-e váltani a tizest? — Nem. — Akkor bemek ide aprópénzért. Negyedóra telik negyedóra után, az utas csak nem jelentkezik, végre utána néz a magyar. — Egy kesejképű, hosszukabátos ember nem váltott itt pénzt? Valaki emlékezik rá, hogy olyanforma alak csakugyan áthaladt a kávéházon, ezán mindjárt ki is ment a hátulsó ajtón, amiből nyilvánvaló, hogy a gazdát becsapták. Ezen eltűnődik és boszusan vakarja a tarkóját: — Csak legalább olyan olcsón ne hoztam volna be! Minek is engedtem lealkudni a két forintot!

Hirhedt uzsorás. Trencsénből írják, hogy ott egy hirhedt zsidó uzsorást, Kulka Jakab dohnanyi korcsmárost, ki számos embert kiszipolyozott és tönkretett és hamis aláírásokkal is csalt, a kir. törvényszék hat havi börtönrre ítélte.

Véres bíróválasztás. Kóródszentmárton községben a minap bíróválasztás volt, a melyen két jelölt elkeseredetten küzdött egymás ellen. A választás után, este 8 órakor Dávid Lajos csizmadia revolverrel felfegyverezve kereste a jegyzőt, hogy agyonlője, mert őt tartotta jelöltjük elbuktatása okozójának. A jegyzőt azonban nem találta meg, hanem Pető Ferenc tekintélyes birtokossal hozta össze a véletlen, a ki szintén az ellenpárthoz tartozott. Rátámadt tehát Petőre s rövid szóváltás után agyonlőtte a szerencsétlen embert. Dühében mind a hat történyt rálőtte Petőre, a ki nyomban meghalt. Harmincznégyéves, családos ember volt, két gyermeket hagyott hátra. Dávidot rögtön letartóztatták.

Inségveszély. Trencsénmegye területén az illavai, csaccai, vágbesztercei, kiszuczaujhelyi, bittsei és zsolnai járásokban bizottságok alakultak az inségveszély leküzdésére és enyhítésére. Legtöbb helyütt nem a rossz termés, hanem a nyári tüzeztől okozott károk teszik szükségessé a népmentést.

Az ellopott ház. Mesterháza községben Usika Sándor és Vaszil odavaló lakosok különös módon állottak boszut azért, hogy birtokukat adósság miatt elérverezték. Az ingatlanal együtt ugyanis kis fából való házikójuk is idegen kézre került. Elkeseredésükben elhatározták, hogy csuffá teszik az új tulajdonost. Meg is tették s éjjel szétszedték és elhordták az egész házat. De meggyült miatta a bajuk, mert az új tulajdonos följelentést tett ellenük s valószínűleg nemsokára régi házuk helyett egy másikba fogják őket elszállásolni.

Nagy kor. Szabadkán meghalt Jung József bognár 113 éves korában. Őt feleséget temetett el. Utolsó feleségétől született egyetlen leánya 73 éves.

A hol nincs tüzoltóság. Mindig azon iparkodunk, hogy a legkisebb község is szervezzen tüzoltóságot a maga lakói sorából s ime most azt halljuk, hogy magának Balassa-Gyarmatnak sincs tüzoltósága. Ez pedig egy nagyobbacska vidéki város, a melyben mult héten kigyuladt egy spirítuszraktár. Jó szerencse, hogy az Isten örködött fölöttük s elhárította az emberek fejről a veszedelmet, bár nem érdemelték, mert oly könnyelműek, hogy tüzoltóságuk sincs. A mostani tűzveszedelem talán észretéritette őket.

Szédelgés a hittel. A pétervári rendőrség egy Sztroganova Alexejevna Mária nevű nőt kutat, a ki az emberek vallási buzgóságával visszaélve, sok helyen csalást és zsarolást követett el. Áldozatai csupa olyan jobbmódu emberek, többnyire kereskedők, a kik nagyobb műveltség hijján vakbuzgóságukban elhitték, ha a leg-lehetetlenebb csodákról beszéltek nekik. Sztroganova Mária pedig nagyon jól értette a maga dolgát. Ha valakit kiszemelt áldozatául, legelőször is kifürkészte, hogy nincs-e esetleg cselédre szüksége. Ha így volt, akkor czinkostársai egyikét küldte oda, hogy álljon szolgálatba. A cseléd révén aztán ő maga is befurakodott a házba és többszöri látogatás után a legszentebb titok leple alatt megsugta a gazdának, hogy ő tulajdonképpen nem más, mint maga a Szűz Mária, a kinek most a család büneiert szenvednie kell. A mikor ezt már valahogyan elhitette, akkor egy férfiuval jelent meg, a kiről azt mondta, hogy Szent Miklós, a csodatevő. Sztroganova Mária természetesen előbb alaposan tanulmányozta a megzsarolásra kiszemelt emberek értelmi fokát, mielőtt ilyen vakmerő mesével mert előállani. A mikor már hittek neki, akkor az emberek jóhiszeműségét arra használta fel, hogy czinkostársai segítségével pénzt zsarolt ki tőlük, azonkívül ellopokdta értékesebb holmijukat. Egy pékműhely tulajdonosnője a rendőrségen tett följelentésében azt mondja, hogy a szédelgő asszonynak és társainak beszéde, panaszos énekei annyira idegessé tették őt, hogy olykor alig tudta nyugalomát visszanyerni.

Soós bíró megszökött. Soós Kálmán volt törvényszéki bíró hamisan mérte az igazságot. Egy zsidó volt huncutságban a társa. Ezért elítélték három évi fegyházra. A napokban jogerős lett az ítélet és Soósnak meg kellett volna kezdeni büntetését. Ámde ő kigyelme időközben megszökött s most hült helye van. Ugyanis a vizsgálati fogságból kibocsátották, mert „törődött ember“ (valójában azért, mert uri czimborái vannak) s csupán titkos rendőrök fölügyeletére bízták. Ezek a titkos rendőrök a lakása előtt strázsáltak s — az eget nézték. Soós Kálmánt kényelmesen szökni hagyták. Ez az eset bántja a mi igazságérzetünket. No mert eszünkbe jut, hány megtévelyedett szegény ember ül hónapokig vizsgálati fogságban holmi csirkelepésért vagy akár — ártatlanul. Ám ezeket erősen őrizik!

Adó és örökségi utbaigazító.

— A magyar nép számára írta **Csikós Endre.** —

Az állami egyenes adókat és az örökösödési jog népszerű modorban való ismertetését foglalja magában.

Ára 60 fillér.

Kapható a Magyar Néplap kiadóhivatalában.

Népek és nemzetek.

Orosz-japán háboru.

A Sahó partján mult hét óta a helyzet nem változott; a táviratok azt jelentik, hogy az egész vonalon nyugalom van. Az oroszok is, a japánok is kipihihenik most a tiznapos küzdelem sok fáradságát.

Az ágyuk elvéte megszólalnak ugyan mindkét részről s az előőrök közt gyakori az összecsapás, de a nagyobb csapatok csöndben vannak.

Hogy meddig tart még ez a nyugalom s mi fog utána történni, arra nézve alig lehet következtetést levonni az eddigi érkezett hírekből. A legtöbb távirat valószínűnek mondja azt a föltevést, hogy a nagy küzdelem a Sahó folyónál nemsokára megújul. Az oroszok folytonosan kapnak segítséget: most érkezett meg Karbinból Mukdenbe egy hadtest, melyet régóta várt Kuropatkin.

Kuropatkin főparancsnok lett.

Pétervárról az a hír jön, hogy a czár Kuropatkin tábornokot kinevezte a mandzsuri hadseregek főparancsnokává. E szerint Grippenbergt tábornok, a második mandzsuri hadsereg parancsnoka is alája lesz rendelve Kuropatkinnak, a mi az egységes hadvezetés érdekében történik. Kuropatkin kinevezésével megszűnik Alexejev hatalma, a ki eddig csak káros befolyással volt a hadjárat menetére. Egy pétevári távirat szerint Alexejevet most már rövid időn belül visszahívják. Szó volt arról, hogy Alexejev helyébe a két orosz sereg főparancsnokává egy nagyherceget fognak kinevezni, de úgy látszik, hogy az orosz hadvezetés ettől a tervétől elállt, mert a czár teljesen megbízik Kuropatkinban, a kire most ráruházta mind a két sereg fővezérletét.

A balti flotta támadása.

Az egyik orosz hajóhad, az úgynevezett *balti flotta*, melyet a czár Port-Artur fölmentésére küldött, olyan gyalázatos tettel kezdte meg útját, melynek híre az egész világon fölháborodást fog kelteni. Az angol partok közelében találkozott egy raj halászbárkával s ezekre a békés bárkákra az orosz hadihajók egyszerre minden ok nélkül *pusztító ágyutűzést szórtak*.

Egynéhány halászhajó elsüllyedt, a tengeri munkások egy része a vízbe fuladt; az ágyugolyóktól számosan megsebesültek és ketten életüket veszítették. Husz perczig tüzeltek az oroszok az angol halászbárkákra, okádván pusztulást és halált a szegény halásznépre, s akkor az orosz flotta, mint a ki jól végezte dolgát, fölszedte sátorfáját és tovább vitorlázott a sötét éjszakába.

Éjjel történt e vérlázító eset. A hallatlan mérenyletről az egyik magyarozat úgy szól, hogy az orosz tisztek *részegek voltak* s boros fővel rendeltek tüzelést ártatlan emberekre. Más hír szerint japánokat sejtettek az angolokban, a kik útjuk elején aknát vetnek hajóik alá.

Akár félreértés, akár pedig szándékos kikezdés volt ez az oroszok részéről, bizonyos, hogy eljárásuk a legsúlyosabb megítélés alá esik. Maga az angol kormány rögtön fölszólította az orosz kormányt, hogy adjon kielégítő választ, elégtételt és kárpótlást, máskülönben az esetnek nagyon komoly következményei lesznek.

Hír szerint egy orosz nagyherceg Angliába utazik, hogy Oroszország nevében bocsánatot kérjen Angliától, azonkívül dus kárpótlást fog adni a halottak és sebesültek családjinak, meg a kárvallott halásznaknak.

De Anglia ezzel nem éri be, hanem követeli nyilvános megbüntetését annak a parancsnoknak, ki a sérelmet elkövette.

A hererók.

Körülbelül egy esztendő óta szüntelenül olvashatunk ujságainkban borzalmas híreket a *hereró* vad néptörzs lázadásairól. Ezek a hererók Délafrikában laknak Németország gyarmatain s a legutóbbi pár évtized alatt türethetően viselték magukat. Hűségesen szolgálták a németeket, szorgalmasan dolgoztak a telepeken, de hogy-hogy nem? — a mult évben egyszer csak kitört közöttük az elégedetlenség, állítólag a letelepedett német kereskedők és telepítvényesek rutul kihasználták őket és baromilag megdolgoztatták, sőt ütötték, s ebből aztán véres harcok keletkeztek. A hererókban a kegyetlen bánásmód fölkelte a vad indulatot s egy szép napon lemészárolták az európai fehérbőrűeket.

Azóta sok ádáz harc folyt a hererók földjén. Vilmos császár a lázadás első hírére hadihajókat küldött Délafrikába s katonáival elárasztotta a gyarmatot. Egész rendes háboru ütött ki a két fél között. Igen sok derék német közlegény és tiszt folyatta véré a harczmezőn, de még több hereró pusztult el a gyakori csatározásokban.

A hereró harczosok halálmegevető vakmerőséget tanusítottak. Nagy részük mérgezett hegyü nyíllal harczolt, de modern fegyverek is voltak birtokukban s azokkal szintén ügyesen bántak.

De végre is nyilvánvaló, hogy egy olyan hatalmassággal, minő Németország, nem tudnak soká ujjat huzni. Előbb-utóbb teljes leveretésükről, vagy ne adj' Isten: kipusztításükről fogunk hírt hallani. Ma még tartják magukat s minduntalan rajtaütnek a németeken. Mert a vakmerőségüknél nagyobb a — ravaszságuk. Ujabban megerősítést kaptak a hotten-totta törzsekből.

Képünkön bemutatunk egy hereró harczos csoportot családostul. Amint látható, jól megtermett, hórihorgas alakok s asszonyaik sem kicsinyek. Vad kinézésük béke idején is szembetűnő, hát még most, mikor a bosszu forr bennük.

A nagy világháboru mellett egészen eltörpül a hererók harcza, bár nem lehet tagadni, hogy kulturszempontról nagy és szomorú a jelentősége.

Egy elefánt kivégzése.

Nem olyan könnyű dolog a legóriásibb testü állatot megölni, mint gondoljuk. Igen nagy vigyázattal és sok előkészülettel történik meg a kivégzés, mely különben is a legritkább esetek közé tartozik.

A mult évben New-Yorkban ment végbe egy ilyen ritka kivégzés, mikor is az ottani állatkertnek „*Topfy*” nevü elefántját ölték meg, mert a kert látogatói közül három embert ormányával agyonütött. Ekkor az igazgatóság elhatározta, hogy a gyilkos elefántot kivégezteti. Mielőtt ez megtörtént volna, a szörnyeteg negyedik áldozatot is kívánt s csakugyan sikerült neki az etető szolgát leütöni.

A newyorki rendőrség most már sürgette a közveszélyes állat kivégzését. Ez pedig így történt: Az elefánt nyakába kötélfurkot dobtak s lerántották a földre. Akkor aztán formátlan vastag lábait összeláncolták és a villamos áram drójtját vezették agyába. A villamos gép egy jeladásra erős áramot indított meg s mihelyt az áram az agyhoz ért, az állat egy hihetetlen nagyot vonaglott s — megszűnt élni. Képünk a kivégzés utolsó pillanatát ábrázolja.

MAGYAR GAZDA.

Házi állatjaink idej teleltetéséről.

— A földmívelési kormány üzenete. —

III.

A mit eddig elmondunk, az nemcsak a takarmányban szűkölködő gazdát érdekelheti, de az abban bővelkedőt is, mert az idén annyira keresik s oly jól fizetik mindenfelé a takarmányt, hogy az abban dúslakodó gazda igen szépen pénzeltet belőle, s szolgálatot tesz az országnak azzal, ha nélkülözhető takarmányának gazdatársa részére való eladása által arra képesíti a mostohább viszonyok között gazdálkodót, hogy annak ne kelljen állatjain mód felett s minden áron tudni.

Nagyon fontos az idén az is, hogy az állatok részéről megakadályozzuk a takarmány pocsékolását, mert ha már épen csak a legszükségesebbet adhatjuk nekik, akkor kívánatos, hogy azt meg is egyék. Az állatok különben főleg a szalmát s a rosszabb szénát szokták pocsékolni, még pedig részint úgy, hogy elszórják s maguk alá tiporják, részint hogy sok izéket hagynak belőle. Az elszórás ellen szecs-kázással, az izékanyag ellen pedig a takarmányt puhábbá s könnyebben rághatóvá tétele, valamint izletességének növelése által védekezhetünk. Miután ez a két dolog nagyon fontos, a következőkben mondjuk el azokról a legszükségesebb tudni valókat:

Hogy mit értünk *szecska* alatt, szükségtelen megmagyaráznunk, mert azt úgy is tudja minden gazda s a legtöbb gazdának van is már szecska-vágója, mert a szecskaetésnek nemcsak aszályos, de jó esztendőben is megvan az előnye. Ezért ajánlatos is, hogy a kinek szecska-vágója még nincs, minél előbb szerezzé be azt, mert eltekintve attól, hogy annak a jövőben is mindig hasznát fogja venni, mert az idén is megkerülhet az ára azzal a megtakarítással, a mit a takarmányban s állatjai jobb teleltetésében ér el. A legegyszerűbb szecska-vágó, minőt talán a falusi kovács is tud készíteni, alig kerül néhány koronába, de 60 koronáért már igen tisztességes szecska-vágógép kapható, s ha a 60 korona sok pénz a szegény embernek, álljanak többen össze s vegyék azt közösen, mert a géppel néhány óra alatt több napra előre vághatják a szecska-t. Ezek a gépek olyanok, hogy tetszés szerint rövidebb vagy hosszabb szecska-t vágatunk velük, mert pl. a lónak inkább a 1 1/2 cm. hosszú, a marhának pedig inkább a 2 1/2 cm. hosszú szecska felel meg. A szecskaetésnek pedig nem csak az az előnye, hogy így nem szórhatják el az állatok a takarmányt, hanem az is, hogy csak a szecskaival tudjuk az állatokat arra ösztönözni, hogy sok szalmát egyenek, mert csak a

szecska-n lehet azokat a miveleteket keresztül vinni, melyek a szalma puhítását s izletességének növelését czélozzák, s melyek a következők:

1. Mint leghatásosabb eljárást a *füllesztést* ajánljuk, melyhez legalább három deszkaládára van szükségünk, melyek házilag készíthetők, s oly nagyok, hogy az egész napra eső takarmány egy ládában férjen el; de ha sok az állatunk, akkor inkább több ládában füllesztünk egyszerre, mert az egyes ládát nem czélszerű mindegyik oldalán 1 1/2 méternél nagyobbra készíteni. A füllesztés maga pedig úgy történik, hogy a takarmánykamra tiszta földjére rétegenként rakjuk a füllesztendő takarmányokat. A rétegeket sós vízzel bőven meglocsoljuk, esetleg szilva-vagy más moslékot is önthetünk rá. A rétegekbe rakhatunk szecska-n kívül, polyvát, repcebeczőt, babhüvelyt, felaprózott répát vagy burgonyát, korpát, darát stb. Ha moslékunk nincs, minden 10 kg. száraz takarmányra 6—7 liter vizet vegyünk. Az egyes rétegeket jól letiporjuk, a láda szegleteiben pedig kézzel tömjük, néhány deszkát teszünk reá, s kövekkel megterheljük, hogy a takarmány állandó nyomás alatt maradjon. A takarmány két napig marad a ládában, mely idő alatt fölmelegszik, s kellemes borsavanykás ízűvé válik, s emiatt valamint puhasága miatt igen szeretik az állatok. Ha a láda tartalmát feletettük, akkor nem tanácsos abba azonnal újra füllesztetni, hanem előbb jól kimossuk s egy napig szellős helyen száradni hagyjuk azt, hogy a deszkák meg ne dohosodjanak. Ezért mondtuk az előbb, hogy legalább 3-szor annyi ládát kell készletben tartani, mint a mennyi egy napra szükséges. Megemlítjük még, hogy szükség esetén láda nélkül is füllesztethetjük a takarmányt, pl. úgy, hogy a kamra vagy istálló egyik szegletébe rakjuk s tiporjuk azt, de ez nem olyan jó, mint előbbi, mert a szabadon maradt oldalon könnyen romlik a takarmány. A füllesztés különben igen nagy figyelmet s tisztaságot tételez fel, s kivált a takarmányt jó letiprására s a ládák tisztán tartására nagy sulyt kell fektetni, mert máskülönben könnyen penészesedik s dohosodik a takarmány.

2. Egyszerűbb, de kevésbé hatásos módja a szecska-javitásnak, mely azonban csak akkor alkalmazható, ha répát, burgonyát, répaszeletet, szóval valami vizenyős takarmányt etetünk, az, hogy a szecska-t s a vizenyős takarmányt jól összekeverjük, s az egész garmadába hányva, 8—10 óráig állni hagyjuk. Ezen idő alatt felmelegszik a takarmány, s a szecska jobb ízűvé is lesz, de miután nem sokat puhul, nem eszik belőle a marha annyit, mint a két napig füllesztett takarmányból.

3. Ellenben igen hatásos puhító, de nem annyira az izletességet növelő eljárás az, ha a szecska-t leforrázzuk vagy ha azt gőzöljük, mely utóbbit azonban csak a módosabb gazda követheti, mert csak

Élső magyar hangszergyár
villamos erőre berendezve

Stowasser J.

Cs. és kir. udvari hangszergyáros.
a cs. és kir. közös és a m. kir. hon-
véd hadsereg egyedüli szállítója

BUDAPEST, II. ker.,
Lánchíd-utca 5 szám.

• Első kézből legjobban vásárol •

Legnagyobb választék az
összes hangszerekben.

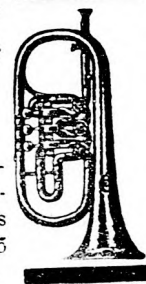
hegedűk, gordonkák, bőgők,
fuvolák, trombiták, ezimbal-
mok, saját találmányu táro-
gatók 30 forint-tól fölfelé

Harmonikák legjobban, eipusz-
títhatatlan han-
gokkal, különlegesség acélhangu
zenekari harmonikákban: saját
mintáink.

Teljes zenekar * felszerelése *

előnyös feltételek mellett
a legjutányosabb árban
szállítatik.

Képes árjegyzék a) hangszere-
ről, b) harmonikákról, ugyszin-
tén harmóniumokról ingyen és
bérmentve; csak megnevezendő
miféle hangszerről kívántatik.

annak van gőzölője, míg ellenben a leforrázást a szegény ember is megteheti. Ezt az utóbbit úgy eszközöljük, hogy a szecskát kádba téve, forró vízzel öntjük le, s azután lefödjük a kádat, hogy a víz egyhamar ki ne hűljön, s később langyosan etetjük a takarmányt. Így igen sok szecskát tudunk megegetni, részint mert a marha jobban szereti télen a langyos takarmányt mint a hideget, részint pedig, mert a leforrázott szecska könnyen rágható, míg ellenben a száraz szecskánál éppen a nehéz rághatóság teszi azt, hogy az állat hamar megunja, mert az állkapczák igen kifáradnak az evésben.

(Jövő számunkban befejezzük.)

JÓ KÖNYVEK.

Kérelem. Kovács Jázon áldozópap (Huszt-Boronya u. p. Huszt) felkéri azon ft. lelkész urakat, kik kiadványaiból *erga sacra* rendelést tettek és az elvégzésről szóló bizonylatot el nem küldötték, legyenek szívesek azt minél előbb elküldeni. Ezután már csakis *készpénzért* kaphatók: „Szent olvasmányok“ (2 kor.) „Szűz Mária, a mi anyánk“ (1 kor.) és „Elmélkedések a legm. Oltáriszentségről“ (2 kor.) bérmentes küldéssel.

Rejtvény-megfejtés.

Mult számunkban közölt névrejtvénynek ez a helyes megfejtése:

Jani
Ottó
Zoltán
Samu
Emil
Feri

A kezdőbetűk fölülről lefelé a hetedik nevet adják: *József*. Következő olvasóink küldték be hozzánk a megfejtést:

Hadas Lola, Nagy Klarissza, Kis Ferencz, Németh János, Réfy József, Dávid József, Dombos János, Papp Mihály, Kuna József, Kátay Sándor, Grunert Mariska, Horváth Sándor, Korbacz József, ifj. Horváth József, Bacsics István, Szekeres András, Kováts István, Szokul János, K. Balogh Erzsike, Pados József, Kalmár István, Németh János, ifju Szabó Mihály, Steiger Ferencz, Knizner Margit, Kapuczin Ferencz, Jomorác Ferencz, Horváth István, Bodnár Ferencz, Csiszár Ferencz, Dolgos Örzse, Bárdos István, Gramantik Bálint, Szedlák Mátyás Giczi Illés, Gerencsér Ede, Ivacs Pál, Tóth Ferencz, Torják István, Gisz János, Bognár István, Ignatovich József, Semperger Mari, Szalay Jánosné, Szalay József, Kiss Szidónia és Mari, Domján Ilona, Horváth Mihály, Németh Ferencz, Auer Lajos, Tarcsi Miklósné, Tarcsi Emma, Auer Károly, ifj. Dömötör János, Török Márton, Besenyi Béni, Veninger Gyula, id. Betsey István, Sándor Zsigmond, Herczeg János, Buzát Sándor, Bergl Vilma, Detrich Kálmán, Mágori Béla, Rubint Mariska, Nagy János, Ambrus Dániel, Magos István, Ujvári László, Csok-

nyay Agapit, Pók András, Erdélyi Antal, Jalaksa Gabriella, ifj. Derkács Ferencz, Juhász József, Hamuth Ilonka, Gorzsán József, Patz Béla, Szilasy István, Tóth Sándor, Bojdisz József, öreg Bukovics István, Volent Jánosné, Vukovics Mihály, özv. Quidenus Gyuláné, Illés Rafael, Benke J. István.

Ezen megfejtők közül sorshuzás után *Torják István* (Bárna) előfizetőnknek kedvezett a szerencse, ki a jutalomkönyvet postafordultával megkapja tőlünk.

Közgazdaság.

Az időjárás. Minden európai államból esős időt jelentettek. Németországból vihart is. Kevésbé hűvösödött az idő. Hazánkban majdnem mindenütt volt eső. *Jóslat:* Változékony szeles idő várható. Hideg napok fognak következni, különösen északon meg keleten esővel.

Jeles kis gazdák. Esztergom vármegye pénzjutalmakat adott néhány kisgazdának, a kik szőlőjüket új módszerrel sikeresen művelték. Ezek: Steinmüller Mátyás kirvai, Székely József bényi, ifj. Erős István esztergomi, Turányi József bényi, Tomhány Péter köbölkúti, Benkovics István ebedi, Till Pál kirvai és Nagy József ebedi derék gazdák.

A szüret. Komárommegyében a bortermés jól sikerült. Meglehetősen sok és igazán jó bort szüreteltek. Kedvező híreket kapunk Beregszász környékéről is. Ott a must hektója 40—50 korona. Szatmáron sem panaszkodnak a szőlősgazdák. Jó keletje van a termésnek, melynek ára 26—30 korona.

Budapesti piaczi árak. *Liszt.* Nullás 16.40, egyes 16.00 — kettes 15.60 — hármás 15.20, — négyes 14.80, — ötös 14.30. — hatos 13.70, — hetes 12.80, — nyolczas 7.20

Hüvelyes. Erdélyi dió 15—16 kor. lencse 15—16k., borsó 11—12 k., mák 28—30 kor. Mind 50 kilónként.

Vetőmag. Vöröshere 70—80 korona, luczerna 50—58 kor., muhar 12—13, téli borsó 10—12, téli búkköny 13—14, kor., homoki búkköny 24 korona.

Vásáresarnok árai. Élő baromfi: sütni való csirke 1.30—2.30. tyuk 2.20—2.80; — köpült vaj 150—160, édes turó 12—16, juhturó 106—112, tojás (1 láda 1440 drb) 82—84 korona. Burgonya sárga 10—11 kor., rózsa 8—8.40 kor. Fejes káposzta 100 darab 16—24 korona.

Marhavásár. Hizott magyar ökör 62—77 kor., tarka ökör 48—81, magyar tehén 40—60, tarka tehén 44—66, magyar legelőmarha 46—66, szerbiai ökör 46—70, bika 42—72, bivaly 34—50. Belföldi élő borju 64—88, növendék 36—56 korona.

Sertésárak. Öreg nehéz páronként 400 kilón fölül —, fiatal nehéz 113—114 f.; fiatal közép 113—114 f., fiatal könnyű 113—114 f. kilónként. Szerbiai nehéz 114—115 f., közép 113—114 f., könnyű 110—111 fillérig.

Széna, szalma, takarmány. Széna ára 50 kilónként 3 koronától 4 kor. 60 fillérig. Muhar 4 kor. 80 fill., alomszalma 1'70, zsupszalma 2'10, szecska 2'25. Préselt széna 3'80—4'40, préselt szalma 1'60—1'80.

A ki birtokára jelzálog-kölcsönt

akar fölvenni, forduljon bizalommal a **Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez** Budapest, V. Géza-utca 2 (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálog-kölcsönöket, főzélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokoson segítsen. Ezért kölcsönöket már 300 koronától kezdve ad. A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizetű ki a mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőt ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig 20, 30, 40 vagy 50 évi törlesztésre engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor minden díj nélkül visszafizetheti. Az intézet jelenleg 4%-os és 4½%-os záloglevél-kölcsönöket ad s a 4½%-os kölcsönök egyik módzata minden levonás nélkül készpénzben fizettetnek ki. A kinek kölcsönre van szüksége, forduljon bizalommal az intézethez, mely egyszerű levélre birtokosok szívesen ad fölvilágosítást.

Budapesti legolcsóbb gabonaárak.

Buza: tiszavidéki (uj) 10.05 fejrmegeyi (uj) 10.05 pestvidéki (uj) 10.05 bánsági (uj) 9.95 bácskai (uj) 10.20 A mult hét óta az árak változtak.

Arpa: 7.25 **Rozs:** 7.45 **Zab:** 7.05 **Tengeri:** belföldi (uj): 7.35 Az árak változtak.

Nyilttér.

Különösen ajánlva a főtisztelendő papság, a n. t. tanítói-kar és a laikus apostolkodásban fáradhatatlan katolikus közönség szives figyelmébe.

MEGJELENTEK! MEGJELENTEK!

A Pázmáneum naptárai 1905-re.

Magyar nyelven:

- 1. Páduai Szent Antal nagy naptára . . . . . 80 fillér.
- 2. Szent István naptára . . . . . 60 "
- 3. Szent József naptára . . . . . 60 "
- 4. Lourdesi nagy képes naptár . . . . . 60 "
- 5. Páduai Szent Antal kis naptára . . . . . 40 "
- 6. Gazdálkodók szaknaptára . . . . . 60 "
- 7. Gazdasszonyok szaknaptára . . . . . 100 "
- 8. 48-as naptár a magyar népnek . . . . . 40 "
- 9. A nagyvilág képes naptára . . . . . 60 "
- 10. Krónikás Kalendáriom . . . . . 40 "

Német nyelven:

- 11. Christlicher Antonius Kalender . . . . . 60 fillér.
- 12. Allewelt-Bilder-kalender . . . . . 60 "

Tót nyelven:

- 13. Welký Obr. Kalendár Svätý Antona Pad. 60 fillér.
- 14. Krest'anský Kalendár . . . . . 40 "
- 15. Vel'kosvetský Obr. Kalendár . . . . . 60 "

Megrendelésnél elég a sorszámot kiírni. — Gyűjtőknek és viszonteladóknak magas kedvezmények!

Megrendelhetők lapunk kiadóhivatalában: BUDAPEST, VIII. ker., Főherczeg Sándor-utca 36.

Szerkesztői üzenetek.

B. F. Dadán. A méh téli etetésére szükség esetén jó a fehér cukor is, a mit kevés vízben fel kell oldani. De ha csak lehetséges, kerülje el a méhek háborgatását. Azonban tavaszi etetésre semmikép nem alkalmas a cukor, mert a méh akkor fiasít s ezt nem táplálhatja cukorral. — **V. L. Kalonda.** Úgyes dolog, majd sorát keritjük a jövő héten. — **Sz. J. Csoma.** Közölni fogjuk nemsokára. — **B. I. Baglad.** A két könyvecskét a szerző azonnal megküldötte, de postafordultával visszaérkeztek azzal a jelzéssel, hogy „czim elégtelen.“ Azóta már másodsor is postára adattak a füzetek. A rózsafüzér könyvecskét elküldtük. Kérdezett író átvedlett liberálissá. És még csak azt üzenjük, hogy pletykára ne hallgasson, szándékos elferdítésnek, ráfogásnak hitelt ne adjon. Üdv! — **S. F. Nagyberény.** Ezt nem használhatjuk. Eszeljen ki valami jobbat. A czimekre küldtünk mutatványszámot. — **P. M. K-Szecső.** Az adó és örökségi utbaigazítót megküldöttük, de már a többi könyvvvel és nyomtatvánnyal sajnálatunkra nem szolgálhatunk. — **A. L. Margitta.** Elkallódott. Küldjön be másikat. — **B. I. Pázmánd.** A meghívásnak jövő hó folyamán eleget teszünk szöloban. — **M. F. Nagy-Szölös.** Köszönjük szépen. — **S. K. Nagybicsérd.** Az egész évre szóló előfizetést megkaptuk. Az intés e szerint tárgytalan. A küldött czimeket köszönettel vettük; az eredményről — ha lesz — szivesen értesítjük.

Sz. A. Zétény. A levél értelmében kiigazitottuk mind hármuknál. — **N. J. Tiszakálmánfalva.** Irjon a Magyar Gazdák Vásárcsarnok ellátó szövetkezetéhez: Budapest IX. Központi vásárcsarnok. — **A. D. Lenti.** Azt maguk nem kérelmezhetik. Igen nagy okának kell lenni, hogy ezt megtehessék. — **K. M. Csehi.** A négy korona megérkezett. Ebből két koronát az uj előfizető nevére irtunk. Szives fáradozásáért áldja meg az Isten. — **P. B. Érend-réd.** A most küldött előfizetési pénz az év első felére szól.

M. kir. szabadalom és védjegyek által védve.

Egészsége érdekében

figyelmeztetjük tisztelt olvasóinkat, hogy székrekedés (dugulás) esetén a legenyhébb hatású czukorkaizü **kitünő hashajtó**, a dr. Vámosy egyetemi m. tanár által felfedezett és m. kir. szabadalom által védett és védjegyzett „**PURGO**“, a mely nemcsak felnőtteknek, de gyermekeknek, sőt csecsemőkne kis adható kitünő eredménnyel. Bizonyítják ezt ugy Magyarország, mint a külföld legelőkelőbb egyetemi tanárai, kik közül felemlithetjük Prof. dr. Biedert titkos tanácsost, Prof. dr. Kohts strassburgi, Prof. dr. Novak drezdai, Prof. dr. Tunnicliffe londoni stb. stb. világhírű egyet. tanárokat. Nagy kitüntetés érte e zseniális magyar találmányt akkor, a midőn a „**PURGOT**“

Ő szentsége XIII. LEÓ PÁPA

vatikáni gyógytárába már többször rendelték.

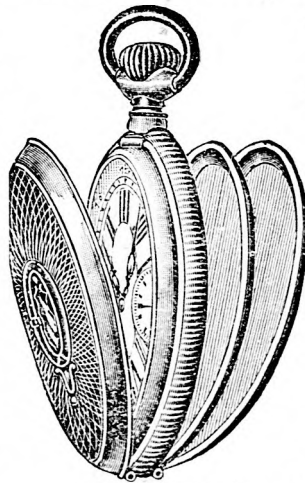
»»»»»»»»»» I doboz ára I korona. ««««««««««

Kapható minden gyógytárban és a gyárosnál: „**ANGYAL**“ gyógytár az egyetemi klinikának gyógyszerészalítója

BUDAPEST, IX., Üllői-ut 39/b.

Valódi Roskopf-aranyduble-

Savonnet-horgony remontoir

a legujabb Roskopf-órák: Ezen órák kitünő és garantált precíziós horgonyserkezettel bírnak és dupla fedelűek, 3 erős aranyduble fedéllel és ugró fedéllel. Aranyduble egy aranyhoz hasonló fém, mely ezen aranyhasonlatosságát nem veszti el soha. Ezen órák gyönyörű kiállításuk miatt általános bámulat tárgyát képezik és a valódi aranyóráktól alig különböztethetők meg.

Ára 5 forint.

Hozzá illő aranyduble uri óralánc dupla 1.50 frt. Minden órához két éves jótállási irat mellékelve. Szétküldés csakis utánvét mellett.

JOSEF SPIERING

WIEN, I., Postgasse 2-28.

Első délmagyarországi
oltárápító, szobrász és aranyozó műintézet
Temesvár Józsefváros, Bonnáz-utca (a záróval szemben)

Kitüntette a kereskedelmi miniszter által nagy díszoklevéllel és aranyéremmel.

Felhívom a n. é. közönség figyelmét műtermemre, melyben készítek oltárokat, szöszéket, keresztúrat, szentsírt és teljes templomi berendezéseket igen jutányos árban. Különösen ajánlom dombormű stációs képeimet, melyek raktáron készletben vannak. Kőoszlop fülkékben erős kőmasszából polichromo festéssel 85-62 cm méretű egyenként 60 korona, kisebb képkerettel együtt 75-60 cm. polichromo festéssel művésziesen kidolgozva egyenként 50 korona. Ezenkívül ajánlom dusan berendezett raktáromat, a melyben Jézus és Mária szíve, Szent Antal, István, Imre, László, Erzsébet, Vendel, Ágnes, Borbála, Katalin és a milyen szentet csak kívánnak nálam mind kapható igen jutányos árban.

Bármilyen szent szobor fából faragva és polichromirozva:

Cm.	100	110	120	140	150
Kor.	100	120	140	160	180

Kőmasszából polichromirozva:

Cm.	100	110	120	140	150
Kor.	72	100	110	120	145

Pontos kiszálgásért kezeskedik az intézet jó hírneve.

NAGY NEP. JÁNOS
oltárápító, szobrász és aranyozó
Temesvár Józsefváros, Bonnáz-u. 6. sz., saját ház.

Óvja az egészségét!
Mozgalomból több kiváló orvos ajánlja!

KRISTÁLY
ASVANYVIZ

Aranyozás, kristályra máshol nem kapható. Vízáró 25 vagy 50 évig tartó. A szavardját óra és az áras áragyókat is lehet használni.

SZ. LUKÁCSFURDÓ KUTYALAKAI
BUDAPEST

6 hónapi próbára

Csak 2 frt küldöm mindenkinek a világhírű egyedül valódi horgany rendszerű **Roskopf patent Remontoir órát** eredeti ólomzárral, 36 órát jár, emailszámlap, fekete acél vagy nikkell, és kötelezem magam azt 6 hónapon belül visszavenni és a pénzt levonás nélkül visszaadni. Ezer elismerő levél igazolja a Roskopf órának világhírűt. 3 évre írásbeli jótállás. Eredeti gyári ára lánczsal és tokkal együtt drbja 2 frt., kettős fedéllel 3.40 frt., ő felsége a király, ő szent-sége X. Pius pápa arcz-

képével vagy szép tájéppel 15 kajezárral több. Szétküldés utánvétellel a főraktárból:

I. S. Roskopf órágyár **Max Böhm**éi
óras, államhivatali szállító
BÉCS, Margarethenstrasse IV 88

Legnagyobb és legöregebb cég. Alapítva 1840-ben. Legnagyobb kitüntetés Grand Prix és nagy arany érem Paris 1904. **Óvás.** Óvakodjunk a kis órasoknál, kivált bádog Roskopf órákól és ne hagyjuk magunkat vásári reklámmal félrevezetni. Ügyelünk szorosán ezen fenti 64 éves cégre.

FOGAK

szájpadlás és gyökéreltávolítás nélkül **3 koronától.** Az általam készített és Párisban kintünett fogsorok nagyon megszokhatók s rágásra kitünően használhatók. **Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 50, I. emelet,** a Royal szállólóval szemben, d. e. 9-12 és d. u. 3-7-ig. Fogtechnikai munkák reggel 8-tól este 8-ig. Vasár- és ünnepnapokon is. Olcsó árak. Részletfizetésre is.

Sz. Antal tiszteletére kiadóhivatalunkban kaphatók:

alkalmas ajándéktárgyak. Szent Antal Toulonban és a szegények kenyere.

Epületes érdekes olvasókönyv. Irta Buday Aladár. Hat szép képpel, vászonkötésben, aranyozással. Ára 2 korona.

Szent Antal képe a kisdéddel. Finom körrajz. Fliesz Rezsőtől. 50x66 cm. Ára 1 korona 60 fillér.

Páduai Szent Antal kis rózsafüzére

vagyis 13 könyörgés a segítés kieszközlésére. Csinos kis füzetke, képpel. Ára 10 fillér.

Nyolcz zsoltár Páduai Szent Antalhoz és könyörgések, képpel. Ára 10 fillér.

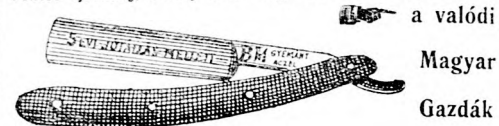

URÁNIA
KÖNYVNYOMDA
BUDAPESTEN,

VIII., Mária-utca II.

A legnagyobb gonddal és izléssel készít minden e szakmába vágó munkát.

Fontos újdonság, a mely minden egyes embernél nélkülözhetlen.

a valódi Magyar Gazdák **gyémánt acél borotvái** I frt 30 és I frt 50 krajczárért szállítja 5 évi jótállás mellett

BIRÓ MIHÁLY SZILL (Somogy megye)

a magyar gazdák ágyuaczel-kaszájának szétküldője.

Ne mulassza el senki ezen jó és hírneves borotvát beszerezni magának, a ki még ennek hiányában van. Megrendelésre 1 darab 5 filléres levelezőlap elegendő. Minden borotvához 1 drb. igen szép hozzávaló tok ingyen. Mindenki kérjen árjegyzéket, melyet ingyen, bérmentve küldök.

Kettős elektromágneses kereszt

gyógyít és felüdít kezesség mellett.

E készülék gyógyít és segít fej-, fül- és fogfájásnál: a migrén, neuralgia, vertelulás, sápor, szedülés, a fülzugas, nagyothallás, a szívverés, szivgörcsök, aszmatikus rohamok, gyomorgörcsök s egyéb görcsök, az étvágytalanság, a hideg kezek és lábak, a csúz, köszvény, ischias, bajaiban; influenzában s a velejáró hátfájásoknál; különösen idegbántalmaknál s a velők járó álmatlanság bajaiban, a rendetlen vérkeringés bajaiban s még sok más oly bajban, melynek a normalis orvosi kezelés szerint villamos áram a gyógyító szere. E készüléknek tagadhatatlan előnye az, hogy nemcsak időseknél, de állandó jótékony villamos áramot áradoztat szét a testben s míg egyfelől szinte bámulatos sikerrel gyógyít, másfelől a legháladosabb óvszer az emberi szervezetet megrohánó betegségek ellen. — Nagy figyelemre méltó az a körülmény, hogy husz éves betegségeket teljesen meggyógyított. Az irodámban lévő elismerések és bizonyítványok, a melyek a világ minden rézéből hála-san emlékeznek meg találmányomról, mindenki által megtekinthetők. — A kit legkésőbb 45 nap alatt nem gyógyít meg készülékem, az visszakapja a pénzt. A hol már minden hasztalan volt, kérem: tessék a készülékemet megpróbálni.

Nagy készülék ára 6 korona. Oly betegségek ellen való, melyek 15 évnél nem hosszabbak.

Kis készülék ára 4 korona. Csak gyermekeknek és nagyon érzékeny nőknek való. Központi eladási és szétküldési hely a bel- és külföld részére

MÜLLER ALBERT Budapest, Vadász-utca 42/Gy. (Kálmán-utca sarkán).

Nemes emberbarátok és jötevők!

Hogy is kezdjem, hogyan indítsam meg szíveteket sok-sok gyermekem érdekében?! Alig találok szavakat, mikkor a vállaimra nehezülő gondokat lefeshetném. Kétszázötven árva és irgalmas nővért, ide nem számítva a laikus cselédséget! Valóban, nem kell irigyelnetek ezen kis sereg atyját. Legyetek részvétellel irántam s az elhagyottak serege iránt, kik az én Szent Antal intézetemben — Feldkirchenben és Treffenben, Villach mellett — ápolást és nevelést nyernek. Alamizsnátokkal bátorítások a karintiai árvák csüggedő atyját, a ki az isteni gyermekbarát nevében hozzátok fordul s tőletek kér segítség t a létért való nehéz küzdelmében.

Szent Antal, a szegény karintiai árva gyermekek pártfogója, még a legkisebb adományt is égi közbenjárásával fogja visszonozni. Küldjétek kenyeret, küldjétek Szent Antal kenyeret!

Minden adományt hálással fogad a karintiai árvaatyja.

Msg. Kayser Antal Pál
Feldkirchen (Karintia).